

Iselin Huseby

De uregistrerte barna

En systematisk litteraturgjennomgang av forskning om de uregistrerte barna

Abstract

It is a human right to be registered at birth. In spite of this, many children in the world are not registered in national data, and thus do not formally exist. This study reviews the knowledge base for causes and consequences of missing birth records in Sub-Saharan Africa. Children do not live in a vacuum, but rather in a social, historical and cultural context. In order to try to understand birth registration in context, the concept of the developmental niche (Super & Harkness, 1986) was used, as well as a human rights perspective.

This study is a literature review based on systematization of data from existing research. Extensive data search was carried out, and research was selected according to strict selection criteria, especially on method quality. Of the 817 articles that were reviewed, 21 articles were included in the study.

Causes and consequences that emerged from the selected research were weighted based on how central the cause or consequence was deemed in each research report. Theoretical analyzes have been made of all final selected research, and the strengths and weaknesses of the methods in the research have resulted in a weight of 0-100. This weight has then been used as a filter for the coded research.

This study shows that (1) lack of knowledge of the birth registry system, low awareness among parents about the importance of registering children; (2) poverty; and (3) low education among parents, are considered the most important causes why children are not being registered. Limited empirical research exist on the consequences of not being registered. However, it appears from the findings of this study that (1) violation of human rights; (2) limited community development; and (3) lower access to education, are major consequences.

Finally, the causes and consequences of non-registration of children are discussed and possible incidence angles for intervention and approaches that could increase the rate of birth registration and avoid the consequences of non-registration of children are shown.

Keywords: Birth registration, birth certificate, causes, consequences, research

Sammendrag

Det er en menneskerettighet å bli registrert ved fødselen. Til tross for dette er mange barn i verden ikke registrert i nasjonale data, og eksisterer således ikke formelt. Denne studien vurderer kunnskapsbasen for årsaker og konsekvenser av manglende fødselsregistreringer i Afrika sør for Sahara. Barn bor ikke i et vakuum, men heller i en sosial, historisk og kulturell sammenheng. For å forsøke å forstå fødselsregistrering i kontekst ble begrepet utviklingsnisje (Super & Harkness, 1986) brukt, samt et menneskerettighetsperspektiv.

Dette er en litteraturstudie basert på systematisering av data fra eksisterende forskning. Omfattende datasøk ble utført, og forskning ble valgt i henhold til strenge utvalgsriterier, særlig på metodekvalitet. Av de 817 artiklene som ble gjennomgått, ble 21 artikler inkludert i studien.

Årsaker og konsekvenser som ble identifisert i den utvalgte forskningen ble vektet basert på hvor sentral årsaken eller konsekvensen ble vurdert i hver forskningsrapport. Teoretiske analyser har blitt gjort av all endelig utvalgt forskning, og styrken og svakhetene i metodene i forskningen har resultert i en vekt på 0-100. Denne vekten ble brukt som et filter for kodet forskning.

Studien fant at (1) manglende kjennskap til systemet og lav bevissthet blant foreldre om viktigheten av registrering; (2) fattigdom; og (3) lav utdanning hos foreldrene er de viktigste årsakene til at barn ikke blir registrert. Begrenset empirisk forskning eksisterer om konsekvensene av ikke å bli registrert. Det fremgår imidlertid av funnene i denne studien at (1) brudd på rettigheter; (2) begrenset mulighet for utvikling av samfunnet; (3) begrenset tilgang til utdanning anses for å være de viktigste konsekvensene av manglende fødselsregistrering og fødselsattest.

Til slutt diskuteres årsakene og konsekvensene av ikke-registrering av barn, mulige innfallsvinkler for intervensjon og tilnærminger som kan øke graden av fødselsregistrering og unngå konsekvensene av manglende registrering.

Nøkkelord: Fødselsregistrering, fødselsattest, årsaker, konsekvenser, forskning

Forord

De siste fem årene har jeg reist til flere land i Afrika og drevet hjelpearbeid gjennom en selvstartet organisasjon, Time to Act. Jeg har fulgt barn som lever i ekstrem fattigdom - foreldreløse, syke eller som er sårbare på andre måter. Ved å hjelpe noen av disse barna med skolegang, medisinsk behandling eller å finne et hjem, har jeg samtidig fått følge dem i møte med det offentlige systemet. Jeg har observert og erfart ulike utfordringer knyttet til det å ikke være registrert ved fødsel eller å ha en fødselsattest, og menneskene jeg har møtt har delt sine erfaringer med meg.

Måten jeg jobber på i Afrika og kunnskapen jeg har tilegnet meg, har på mange måter lagt grunnlaget for min stadig voksende interesse når det gjelder årsaker til og konsekvenser av manglende registrering og fødselsattest. Jeg har lest flere artikler som belyser problematikken, men har til gode å finne en sammenfattet utredning. Mitt ønske om et mer oversiktlig bilde har vært en drivkraft for å undersøke nærmere hvilken forskning som finnes om temaet og funn knyttet til årsakene og konsekvensene av manglende fødselsregistrering og fødselsattester. Oppgaven er utarbeidet som en del av et forskningsprosjekt i samarbeid med SOS-barnebyer.

Takk til:

Min veileder, Ragnhild Dybdahl, som har vist et sjeldent stort engasjement. Med kyndig veiledning, konkrete innspill og smittende entusiasme, har Ragnhild vært en viktig inspirasjon gjennom hele prosessen.

SOS-barnebyer med Øystein Sivertsen Sørvig i spissen for verdifullt samarbeid. Takk til Øystein for kreative ideer og gode, gjennomtenkte forslag som har bidratt til å løfte oppgaven.

Spesialbibliotekar Camilla Thorvik, som delte av sin tid og bidro med gode råd og konstruktive tilbakemeldinger.

Landsbyhøvdingen i Magadirishu landsby – Tanzania, som i februar 2018 valgte å oppkalle sin nyfødte datter etter meg.

INNHOLDSFORTEGNELSE

1.0	INNLEDNING	9
1.1	Introduksjon	9
1.2	Problemstilling	9
1.3	Problemstillingens relevans for sosialt arbeid	10
1.4	Begrepsavklaringer	11
1.4.1	Fødselsregistrering	11
1.4.2	Fødselsattest	11
1.5	Avgrensning av oppgaven	11
1.6	Bakgrunnsinformasjon og kontekst	12
1.6.1	Hvem er de uregistrerte barna?	12
1.6.2	Barns rettigheter	12
1.6.3	Kontekst	13
1.7	Oppgavens oppbygning	13
2.0	TEORI	14
2.1	Menneskerettighetsperspektiv	14
2.1.1	Historie/bakgrunn	14
2.1.2	En sosialiseringsprosess	16
2.1.3	Barns rettigheter	16
2.1.4	Hvordan implementeres rettigheter for barn?	17
2.2	Utviklingsnisjen	17
2.2.1	Den fysiske og sosiale settingen barnet bor i	19
2.2.2	Kulturelt regulerte skikker for barneoppdragelse	20
2.2.3	Omsorgspersonenes psykologi	21
2.2.4	De tre komponentene av nisjen	21
3.0	METODE	22
3.1	Litteraturstudiet	22
3.1.1	Forarbeid	22
3.1.2	Søkestrategi	23
3.1.3	Utvalgsriterier	25
3.1.4	Vurdering av kvalitet	26
3.1.5	Koding av forskningen	26
3.1.6	Koding av nivå	27
3.1.7	Robusthetssjekk	28
3.2	Supplerende metoder	28
3.2.1	Feltarbeid	28

3.3	Metodiske refleksjoner	29
3.3.1	Validitet.....	29
3.3.2	Reliabilitet.....	30
3.3.3	Overførbarhet	32
3.4	Etikk.....	32
4.0	RESULTATER	34
4.1	Presentasjon av forskningen	34
4.2	Årsaker til manglende fødselsregistreringer/fødselsattest.....	35
4.2.1	Funn - årsaker.....	37
4.2.2	Robusthetssjekk - årsaker.....	39
4.3	Konsekvenser av manglende fødselsregistreringer/fødselsattest	41
4.3.1	Robusthetssjekk - konsekvenser.....	44
5.0	DISKUSJON	47
5.1	Hva er årsaker til manglende registrering av barnefødsler/ manglende fødselsattest?...47	
5.1.1	Liten kjennskap til systemet/ lav bevissthet hos foreldrene om viktigheten av å registrere barn	48
5.1.2	Fattigdom	50
5.1.3	Lav utdanning hos foreldre	52
5.1.4	Kjennetegn ved livssituasjon og bosted	54
5.1.5	Svakhet i system for fødselsregistrering	54
5.1.6	Diskriminering basert på kjønn og etnisitet	55
5.1.7	Implikasjoner av kunnskap om årsaker for intervensjon	56
5.2	Hvilke konsekvenser kan det ha å ikke bli registrert ved fødsel/ mangle fødselsattest? 57	
5.2.1	Begrenset mulighet for utvikling av samfunnet	57
5.2.2	Begrenset tilgang til utdanning	59
5.2.3	Svake nasjonale data, utfordring for offentlige administrasjonstjenester	59
5.2.4	Begrenset tilgang til helsehjelp	60
5.2.5	Oppsummering	61
5.3	Er menneskerettighetene universelle?	62
5.4	Menneskerettigheter i sosialt arbeid	63
5.5	Refleksjon rundt oppgavens begrensninger.....	64
5.5.1	Inklusjons/eksklusjonskriterier.....	64
5.5.2	Hvordan kvaliteten på studiene er vektet	64
5.5.3	Årsaksfaktorer og konsekvenser	64
5.5.4	Faktorenes vektig i studien (0-3).....	66
5.5.5	Refleksjon rundt grunnlag for funnene (empirisk/ikke-empirisk)	66
6.0	AVSLUTNING	68

6.1	Hovedfunn	68
6.2	Studiens implikasjoner og veien videre.....	68
7.0	LITTERATURLISTE.....	70

Figurer

Figur 1. Utviklingsnisjen.....	19
Figur 2. Inklusjons-/eksklusjonsprosessen.....	25
Figur 3. Årsaksfaktorenes nivå.....	37
Figur 4. De identifiserte årsaksfaktorene vektet etter kvalitet på studiene.	38
Figur 5. Årsaker, uten vekting på kvalitet.....	39
Figur 6. Endring.	40
Figur 7. Konsekvensenes nivå.....	42
Figur 8. De identifiserte konsekvensene vektet etter kvalitet på studiene.	43
Figur 9. Konsekvenser, uten vekting på kvalitet.....	44
Figur 10. Endring.	46
Figur 11. Utviklingsnisjen med årsaksfaktorer.	48
Figur 12. Offentlig bekreftelse.....	52

Tabeller

Tabell 1. Begreper som ble brukt i søket.	23
Tabell 2. Vekting av årsaksfaktorer og konsekvensfaktorer i artiklene (N = 21).....	27
Tabell 3. Nivå for årsaksfaktorer.....	27
Tabell 4. Nivå for konsekvenser.	28
Tabell 5. Studiens inkluderte forskning.	35
Tabell 6. Identifiserte årsaker til manglende registrering av barn/ manglende fødselsattest.	36
Tabell 7. Identifiserte konsekvenser til manglende registrering av barn/ manglende fødselsattest.	41

1.0 INNLEDNING

1.1 Introduksjon

Sosialt arbeid innebærer endrings- og problemløsningsarbeid gjennom intervensjon på arenaer der mennesker samhandler med sine omgivelser. Uavhengig av om det er med klienten på kontoret eller i en større sosial kontekst, er intensjonen å forhindre negative, uhensiktsmessige sosiale mønstre og å hjelpe mennesker som er undertrykt eller på annen måte ikke opplever tilfredsstillende behov (Fellesorganisasjonen, 2015, s. 3). Mennesker i utviklingsland er en særlig utsatt gruppe når det gjelder ivaretagelse av grunnleggende behov og rettigheter. Tall fra UNICEF viser at rundt 95 millioner barn under fem år i Afrika sør for Sahara ikke er fødselsregistrert og enda færre, omtrent 120 millioner, har ikke fødselsattest (UNICEF, 2017). Flere studier viser at det er en sammenheng mellom ikke å være registrert eller ha fødselsattest, og tilgang til grunnleggende tjenester som er nødvendige for å overholde FNs menneskerettighetskonvensjon og for å oppnå et tilfredsstillende liv (Pelowski et al., 2015; Singogo et al., 2013).

Det er en rekke utfordringer knyttet til å forske på konsekvenser av manglende fødselsregistrering. Ettersom uregistrerte mennesker ikke fremgår i de ulike landenes nasjonale datamateriale, eksisterer det ikke datamateriale som kan gjøres til direkte gjenstand for forskning. Det er likevel gjort en del forsøk på å finne sammenhenger mellom det å ikke være registrert/ha fødselsattest, og tilgang til viktige tjenester og goder i et samfunn. Av empirisk forskning finnes det betydelig mer om årsaker til manglende registreringer, enn om konsekvenser av manglende registrering.

Denne studien sammenfatter forskningsdata om årsaker til, og konsekvenser av manglende fødselsregistreringer/fødselsattester. Hensikten med en systematisk oppsummering er å gjøre dataene tilgjengelig for videre forskning. Temaet diskuteres med en teoretisk innfallsvinkel med menneskerettigheter og Utviklingsnisen (Super & Harkness, 1986) som perspektiver. Studien gjennomgår forskning som eksisterer om temaet pr 01.01.18.

1.2 Problemstilling

Studien skal undersøke hva som er årsaker til manglende registrering av barn ved fødsel og manglende fødselsattest og hvilke konsekvenser manglende fødselsregistrering og fødselsattest har for mennesker. Studien er geografisk begrenset til forskning som omhandler Afrika sør for Sahara.

Oppgaven tar utgangspunkt i allerede eksisterende forskningsstudier om temaet. Forskingen systematiseres for å gi en oversikt over hva som i dagens forskningen er identifisert som årsaker til og konsekvenser av manglende registrering og fødselsattest. Formålet er å gi et bredere forskningsgrunnlag for å belyse problemstillingene. En systematisering av allerede eksisterende forskning om temaet vil kunne klargjøre mangler ved forskningen og avdekke kunnskapshull om temaet, som kan gi grunnlag for videre forskning på området.

Oppgavens problemstillinger er:

Hva er årsaker til manglende registrering av barnefødsler/ manglende fødselsattest?

Hvilke konsekvenser kan det ha å ikke være fødselsregistrert og mangle fødselsattest?

1.3 Problemstillingens relevans for sosialt arbeid

Sosialt arbeid som fag dreier seg ifølge Lawrence Shulman om å «forstå omgivelsene som samfunnssystemene berører, undertrykker, utstøter eller avhjelper, og legge til rette for samhandling mellom klienten; en enkeltperson, familie, gruppe eller lokalsamfunn som er undertrykt, opplever utilfredsstilte behov, tap eller er utsatt, og det sosiale systemet» (Shulman, Begg, Weihe & Thorbjørnsen, 2003, s. 23).

Judy Kokkinn mener faget har et todelt ansvar, noe som også gjenspeiles i FOs yrkesetiske grunnlagsdokument. Det dreier seg her om klientarbeid og samfunnsreformarbeid med fokus på endrings- eller problemløsningsarbeid (Fellesorganisasjonen, 2015, s. 3; Kokkinn, 2005, s. 44). Nedenfor følger Den internasjonale sosialarbeiderorganisasjonen (IFSW, 2004) sin definisjon av sosialt arbeid:

Sosialarbeiderprofesjonen arbeider for sosial endring, problemløsning i forhold mellom mennesker for å forbedre deres velferd. Sosialt arbeid benytter seg av teorier om menneskelig atferd og sosiale systemer for å intervensere på de punkter hvor mennesker samhandler med sine miljøer. Menneskerettsprinsipper og prinsipper om sosial rettferdighet er fundamentale i sosialt arbeid (gjengitt etter Fellesorganisasjonen, 2013, s. 3).

Menneskene jeg beskriver i oppgavens innledning, er en gruppe mennesker som på flere måter er omfattet av disse definisjonene. Mennesker som ikke blir registrert ved fødsel er en sårbar gruppe, ettersom de ved fødsel er prisgitt det samfunnet de blir født inn i, og vil oppleve systematisk mangel på tilgang til rettigheter. Ved å rette søkelyset på denne gruppen og fremskaffe forskning som grunnlag for intervensjon, er sosionomens virksomhet i tråd med mandatet om å om å sette fokus på svake grupper i samfunnet for å kunne bidra til sosial rettferdighet (Fellesorganisasjonen, 2013, s. 3). Kartlegging av det aktuelle problemområdets omfang blir sentralt ved sosialarbeiderens valg av intervensjoner.

1.4 Begrepsavklaringer

1.4.1 Fødselsregistrering

Fødselsregistrering kan defineres på følgende måte:

“Birth registration is the continuous, permanent and universal recording, within the civil registry, of the occurrence and characteristics of births in accordance with the legal requirements of a country” (Cappa, Gregson, Wardlaw & Bissell, 2014, s. 11). Registreringen er et bevis på barnets eksistens, som føres i det offentlige registeret i landet barnet blir født (Guttu, 2005, s. 245). Registrering av fødsel tjener to hovedformål: juridisk og statistisk. Registreringen gir mennesket rettslig tilgang til rettigheter og tjenester, og er en forutsetning for at mennesket skal inngå i et lands datamateriale og statistikk, slik at landet kan holde oversikt over egen befolkning (UNICEF., 2005, s. 1).

I oppgaven benyttes henvisninger til «registrert ved fødsel» / «manglende registrering» og liknende om registrering i det nasjonale, offentlige registeret over fødsler.

1.4.2 Fødselsattest

Fødselsattest er en utskrift av fødselsregisteret og et bevis på juridisk identitet (Bhatia, Ferreira, Barros & Victora, 2017, s. 2). Fødselsattesten bekrefter at barnet har blitt registrert og gir informasjon om barnets alder, statlig tilhørighet og familierelasjoner (Bhatia et al., 2017, s. 2). Tilegnelse av fødselsattest forutsetter at barnet er registrert ved fødsel. Jeg skiller ikke metodisk på disse begrepene i oppgaven, og tar utgangspunkt i registrering som et minimum for å ha anledning til å gå til anskaffelse av en fødselsattest.

1.5 Avgrensning av oppgaven

Studien er avgrenset til identifisering av årsaksfaktorer og konsekvenser i forskningsrapporter publisert etter år 2000. Det er lagt til grunn en helhetlig tilnærming til temaet, men med

utgangspunkt i to bestemte teoretiske innfallsvinkler; menneskerettigheter og Utviklingsnisen (Super & Harkness, 1986). Min faglige bakgrunn spiller inn ved valg av perspektiv når jeg skal undersøke fenomenet registrering av barnefødsler/fødselsattester – årsaker/konsekvenser. Som sosionom er jeg opptatt av kunnskap om sammenhengen mellom manglende registrering/fødselsattest, og systematisk undertrykkelse av grunnleggende menneskelige behov og rettigheter.

Det kunne vært interessant å se på manglende fødselsregistreringer/fødselsattest som et generelt fenomen. Når jeg allikevel har valgt å konsentrere meg om Afrika, nærmere bestemt sør for Sahara, er det av flere årsaker. Fenomenet jeg beskriver, har vist seg størst i utviklingsland (Cappa et al., 2014, s. 33). Videre er det nærliggende å tro at det er mindre forskjeller mellom landene sør for Sahara, enn ved sammenligning med land i Nord-Afrika, som er utviklet i større grad (Store Norske Leksikon [snl], 2013). Det ville bli en betydelig større oppgave å utvide til å omfatte hele Afrika eller utviklingsland i Asia.

1.6 Bakgrunnsinformasjon og kontekst

1.6.1 Hvem er de uregistrerte barna?

Tall fra UNICEF viser at fødslene av omlag en fjerdedel av den globale befolkningen av barn under fem år aldri har blitt registrert. Flertallet av barna som ikke er registrert bor i utviklingsland, hvorav 56 % i Afrika sør for Sahara, hvilket tilsvarer omlag 80-90 millioner barn. Å ha fødselsattest i tillegg til å være registrert ved fødsel, er enda mindre vanlig, og 120 millioner av regionens barn under 5 år mangler fødselsattest (UNICEF, 2017, s. 1). Dette betyr at i underkant av 2/3 av alle spedbarn i Afrika sør for Sahara ikke er registrert ved fødsel, og at 3 av 4 ikke har fødselsattest. Tallene er lavere enn hva en finner i resten av Afrika. Det har gjennom årene vært liten utvikling i fødselsregistreringsnivå i hele regionen Afrika sør for Sahara (UNICEF, 2017, s. 1).

1.6.2 Barns rettigheter

Alle barn har en individuell rett til et navn og en nasjonalitet i henhold til FNs konvensjon om barns rettigheter («Barnekonvensjonen»). I henhold til konvensjonen skal barnet «registreres umiddelbart etter fødselen og skal fra fødselen ha rett til et navn, rett til å erverve et statsborgerskap, og så langt det er mulig, rett til å kjenne sine foreldre og få omsorg fra dem» (Barnekonvensjonen, 1989, art. 7, pkt. 1). I konvensjonen defineres barn som alle mennesker under 18 år, med mindre en lavere myndighetsalder følger av nasjonal lovgivning, jf. art 1 barnekonvensjonen (Barnekonvensjonen, 1989, art. 1).

Barnekonvensjonen er ratifisert av alle FNs medlemsland, herav 193 land, med unntak av USA (Forente Nasjoner [FN], 2018). Alle land i Afrika sør for Sahara er medlem av FN (Regjeringen, 2017), og nasjonale myndigheter i de enkelte landene har en plikt til å sørge for gjennomføring av rettighetene gjennom nasjonal lovgivning (FN, 2018).

1.6.3 Kontekst

I følge FNs utviklingsprogram er det totalt 46 land i Afrika sør for Sahara (United Nations Developing Program [UNDP], udatert). Engelsk, fransk og portugisisk er offisielle språk i tillegg til afrikaans i Sør-Afrika (snl, 2018). Store deler av Afrika har ved flere anledninger blitt rammet av sult- og tørkekatastrofer, og Afrika sør for Sahara er den regionen i verden som ble hardest rammet av den globale hiv/aids-epidemien på 1980-tallet (snl, 2018). Flere av landene har en voksende økonomi, men høy grad av fattigdom, og mange er avhengig av bistand fra Vesten (snl, 2018).

1.7 Oppgavens oppbygning

Oppgaven har fire hoveddeler, i tillegg til innledning og avslutning. Oppgavens kapittel 2 og 3 er generelle kapitler som gir grunnlaget for analyse og diskusjon i kapittel 4 og 5. Kapittel 2 er oppgavens teoridel. Teorien tar utgangspunkt i henholdsvis et menneskerettighetsperspektiv og Utviklingsnisen (Super & Harkness, 1986). I kapittel 3 redegjør jeg for studiens metodiske fremgangsmåte. Oppgaven er en litteraturstudie, supplert med feltarbeid og dokumenter. I siste del av metodekapittelet gjør jeg noen metodiske refleksjoner, før jeg avslutningsvis drøfter ulike etiske hensyn jeg har tatt underveis. I kapittel 4 blir studiens funn presentert. Kapitlet starter med informasjon om forskningen, og presenterer videre årsaker til, og konsekvenser av manglende fødselsregistrering og fødselsattest. Kapittel 5 er oppgavens diskusjonskapittel. Her diskuterer jeg årsakene til manglende registrering av barnefødsler/fødselsattest, samt hvilke konsekvenser det kan medføre, i lys av oppgavens teoridel. Videre diskuterer jeg hvorvidt menneskerettigheter er universelle, og jeg redegjør for menneskerettigheter i sosialt arbeid. Kapitlet avsluttes med refleksjoner rundt oppgavens begrensninger.

I oppgavens avslutningskapittel formidler jeg studiets hovedfunn, implikasjoner og veien videre.

2.0 TEORI

Ved tolkning av funnene i studien, tar jeg primært utgangspunkt i et menneskerettighetsperspektiv og Utviklingsnisen (Super & Harkness, 1986). Mine perspektiv er også pragmatisk begrunnet gjennom bruk av faglitteratur fra sosialt arbeid, og danner grunnlag for praktisk utøvelse (Guttu, 2005, s. 762).

2.1 Menneskerettighetsperspektiv

Menneskerettigheter defineres på flere ulike måter. I boken «The History of Human Rights» defineres begrepet slik: «Human rights are rights held by individuals simply because they are part of the human species. They are rights shared equally by everyone regardless of sex, race, nationality, and economic background. They are universal in content» (Ishay, 2008, s. 5). Det dreier seg altså om grunnleggende rettigheter mennesker har, i kraft av det å være menneske. Disse rettighetene medfører et ansvar for nasjonale myndigheter, som følge av internasjonale konvensjoner og forpliktelser (Stang & Sveaass, 2016, s. 22).

2.1.1 Historie/bakgrunn

Eksistensen av grunnleggende rettigheter kan spores langt tilbake i tid. Mennesker fikk tidligere gjerne både rettigheter og plikter som følge av medlemskap i et samfunn eller en gruppe (Human Rights Library, udatert). I starten var lover som omhandlet grunnleggende rettigheter begrenset i utøvelse av myndighetene, og lovene la i stor grad vekt på menneskers plikter. På tross av dette, utpekte politiske og religiøse tradisjoner over hele verden likevel visse «rettigheter» for folk. Det dreide seg blant annet om retten til å forvente at myndighetene skulle være rettferdige (Smith, 2014, s. 5). Magna Carta, et formelt dokument med regler for den kongelige regjering, blir gjerne regnet som begynnelsen på moderne menneskerettigheter, etter det ble signert av kongen av England i 1215 (Human Rights News, Views & Info, 2017).

Det er ingen klar enighet om opprinnelsen til internasjonale menneskerettigheter (Smith, 2014, s. 5). Inntil relativt nylig har det ikke vært anledning for et land å involvere seg i hvordan et annet land behandler sine statsborgere. I senere tid har internasjonal lov anerkjent at mennesker fortjener beskyttelse utover det enkelte land gir sine statsborgere. Denne dimensjonen ved internasjonal lov har utgjort en vesentlig endring i betydningen internasjonale lover tidligere hadde, og har vært et viktig utgangspunkt for menneskerettighetene (Smith, 2014, s. 7).

I årene etter andre verdenskrig ble det utviklet et samordnet globalt forsøk på å sikre grunnleggende rettigheter for alle. Krigen hadde forårsaket forfølgelse og kaos med et stort antall

fordrevne i alle land i Europa, og det ble tydelig at det var behov for å skifte spor (Ishay, 2008, s. 6). Både Europarådet og FN ble etablert på denne tiden, og er kjent i dag for sine avanserte systemer med sikte på å beskytte menneskers rettigheter (Smith, 2014, s. 23).

Det første skrittet som ble tatt av FN for internasjonale menneskerettigheter, var anerkjennelsen av et menneskes eksistens som grunnlag for internasjonale rettigheter (Kelsen, 1950, s. 19, 27-28). Verdenserklæringen om menneskerettigheter fra 1948 og de to påfølgende internasjonale konvensjonene fra 1966 om sivile og politiske rettigheter og økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter, danner grunnlaget for FN sitt arbeid for internasjonal menneskerettighetsbeskyttelse (Lauterpacht, 2013, s. 5). Verdenserklæringen har blitt den universelle målestokk for statlig atferd, mens de internasjonale konvensjonene utdyper rettighetene på en mer detaljert, juridisk håndhevbar måte (Smith, 2014, s. 30).

2.1.1.1 Organisasjonen for afrikansk enhet - 1963

I Afrika ble «Organisasjonen for afrikansk enhet» etablert først i 1963, i kjølevannet av avkoloniseringen av Afrika (Uku, 1994, s. 29). Organisasjonen for afrikansk enhet har fungert som en kommunikasjonsarena på tvers av medlemslandene, men den viste opprinnelig motvilje til å gripe inn og ta ansvar i systematiske menneskerettighetsbrudd utført av ulike militære regimer (Smith, 2014, s. 137). I 2002 ble samarbeidsorganisasjonen «Den afrikanske union» opprettet med hensikt om å fremme enhet og solidaritet mellom statene, samt å jobbe for utvikling og samarbeid innenfor rammen av FN (African Union, 2002). Organisasjonen har utviklet et regionalt system for å beskytte menneskerettigheter, og har spilt en viktig rolle i utviklingen av en afrikansk rettspraksis om menneskerettigheter. Likevel er systemet for menneskerettigheter i Den afrikanske union utviklet i betydelig mindre grad enn i andre deler av verden (Smith, 2014, s. 137).

2.1.1.2 African Charter on Human and People's Rights - 1981

I 1981 vedtok Den afrikanske union Det afrikanske charteret, et juridisk bindende dokument om menneskerettigheter, og i 1998 ble en protokoll om opprettelse av en afrikansk domstol for menneskerettigheter vedtatt (Union, 2003). Det afrikanske charteret har en integrert tilnærming til menneskerettighetene der det allerede i innledningen kommer frem at det er viktig å være ekstra oppmerksom på retten til utvikling, og der det tydeliggjøres at sivile og politiske rettigheter ikke må sees isolert fra økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter (Det afrikanske charteret, 1981). Det afrikanske charteret legger stor vekt på menneskers rettigheter og tydeliggjør den enkeltes plikter til staten. Den tillater ikke medlemsland å fravike fra artikler i

charteret, og rettigheter og plikter gjør seg gjeldene også i tider med offentlig nødhjelp (Smith, 2014, s. 138).

2.1.2 En sosialiseringsprosess

Standarden av internasjonale menneskerettigheter er i teorien satt, men det er opp til hver enkelt stat å implementere og realisere disse. Loven om internasjonale menneskerettigheter er svært normativ, den innebærer vurderinger, kan tolkes ulikt, og realiseringen er fortsatt i stor grad avhengig av statens vilje (Lundy, Kilkelly & Byrne, 2013). En lik praksis på bakgrunn av den satte standarden innebærer en sosialiseringsprosess der standarden blir internalisert som kollektiv norm, en allmenn forståelse av hva som er riktig behandling av et menneske (Risse-Kappen, Ropp & Sikkink, 1999, s. 11). Det er en sosialiseringsprosess både mellom det internasjonale systemet som har satt standarden for menneskerettighetene og de enkelte stater, men også mellom de enkelte stater, og borgerne i dem.

Sosialiseringssprosessen forutsetter at sosialiseringsaktøren, i denne sammenheng det internasjonale systemet eller de enkelte stater, introduserer mottakerne; de enkelte stater, eller borgerne i en stat, for ønsket atferd og oppførsel, og målet er at statene eller borgerne i en stat internaliserer disse, og at det dermed ikke er behov for ytre press for å opprettholde ønsket atferd og oppførsel (Risse-Kappen et al., 1999, s. 11).

2.1.3 Barns rettigheter

Menneskerettighetsbrudd mot barn har i lang tid vært av internasjonal bekymring. I 1989 var det politisk enighet om å sikre at barns rettigheter skulle bli tydeliggjort i FN (Stang & Sveaass, 2016, s. 36). FNs barnekonvensjon ble vedtatt, en omfattende konvensjon med 54 artikler, som har til hensikt å beskytte barns grunnleggende rettigheter (Barnekonvensjonen, 1989).

I 1999 trådte «Det Afrikanske charteret om barnets rettigheter» i kraft (African Charter on the Rights and Welfare of the Child, 1999). Charteret gjenspeiler på mange måter omfanget av FNs barnekonvensjon, men den presiserer også at afrikanske barn trenger en spesiell hjelp og støtte grunnet ulike sosioøkonomiske, tradisjonelle, kulturelle og utviklingsmessige forhold, som gjør denne gruppen ekstra sårbar (African Charter on the Rights and Welfare of the Child, 1999). Sammenliknet med barnekonvensjonen strekker rettighetene i charteret seg lengre ettersom de gjelder alle barn under 18 år, uten unntak (African Charter on the Rights and Welfare of the Child, 1999, art. 2), mens det i barnekonvensjonen er unntak dersom barnet blir myndig tidligere etter den lovgivning som gjelder for barnet (Barnekonvensjonen, 1989, art. 1).

Det er en ekspertkomité som overvåker det afrikanske charteret om barns rettigheter. Komiteen har et bredt mandat til å fremme og beskytte barns rettigheter. Komiteen mottar også individuelle klager. Dette skiller seg fra FNs komité (Smith, 2014, s. 141).

Sett utenfra kan det virke som om det afrikanske systemet tar en mer holistisk posisjon til barns rettigheter. Charteret om barns rettigheter er sammenliknet med andre blant annet beskrevet som “the most progressive of the treaties on the rights of the child” (Van Bueren, 1995, s. 402).

Det er imidlertid mange problemer i systemet, og i møte med alvorlige og systematiske brudd på menneskerettigheter, ansees ofte kommisjonen som impotent, svakt og lite effektivt (Smith, 2014, s. 150). Det er et problem med det afrikanske charteret for barns rettigheter at rettighetene i praksis ofte er begrenset av graden av rettigheter kvinner og familier har (Grover, 2014, s. 579).

2.1.4 Hvordan implementeres rettigheter for barn?

I Den afrikanske unionens stiftelsesdokument kommer det frem at organisasjonen skal jobbe for å beskytte menneskers rettigheter i tråd med charteret, og andre relevante menneskerettighetsinstrumenter. Det kommer også frem at organisasjonen skal fremme internasjonalt samarbeid etter FN-pakten og Verdenserklæringen om menneskerettigheter (Regjeringen, 2009). I praksis er det likevel begrensede muligheter til å tvinge land til å overholde reglene selv om de har implementert dem. Å ratifisere internasjonale lover og forskrevne normer er ikke det samme som å overholde dem, og sanksjoneringsmulighetene er ikke mange. Den afrikanske union og FN står relativt maktesløst når det gjelder å tvinge et land til å gjøre noe landet selv ikke ønsker. FN har imidlertid mulighet for å sanksjonere andre land ved bruk av makt, og kan i siste instans utvise land fra FN dersom de ikke oppfyller kravene for medlemsland. Dette vurderes likevel sjelden som en god løsning, da det er å foretrekke å ha landet «innenfor», mot å miste all kontroll over situasjonen dersom landet blir kastet ut (Smith, 2014, s. 172).

2.2 Utviklingsnisjen

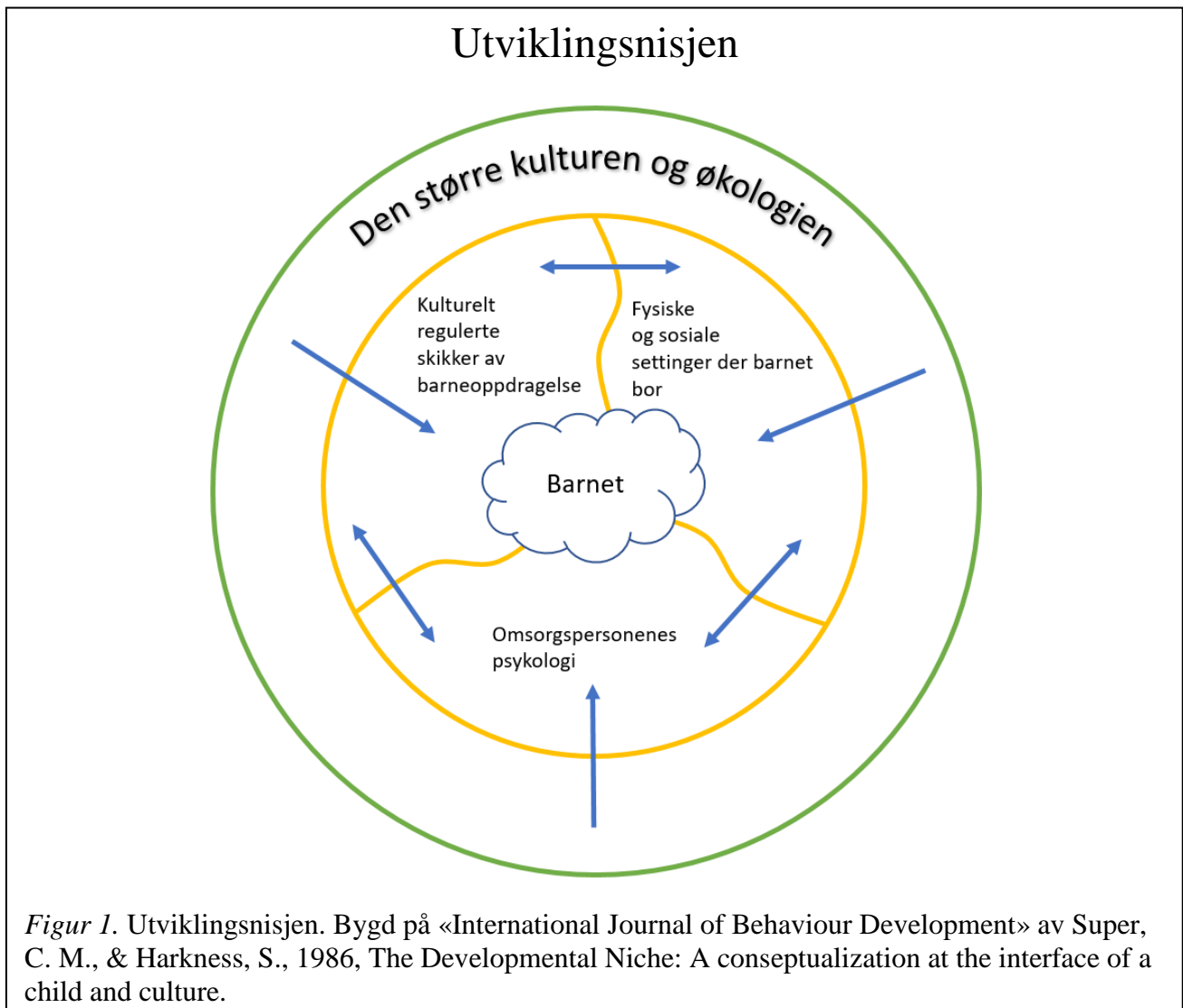
Utviklingsteorier peker ofte på betydningen av å se barnet i sin kontekst, sine omgivelser og sin kultur. Det refereres gjerne til Bronfenbrenner sin utviklingsøkologiske modell (Bronfenbrenner, 1977) når en søker å se barnet i sammenheng med sin kontekst, men jeg har valgt å bruke Charles M. Super og Sara Harkness sin modell «Utviklingsnisjen» som teoretisk rammeverk (Super & Harkness, 1986).

Utviklingsnisjen ble utviklet av Charles M. Super og Sara Harkness på 1980-tallet. Både Bronfenbrenner sin økologiske modell og tilnærming til barns miljøer, og Super og Harkness sin «utviklingsnisje», vokste frem etter at det tidligere laboratorieparadigmet som hadde dominert utviklingsforskning i flere tiår, ble kritisert som utilstrekkelig for å forstå menneskelig utvikling (Super & Harkness, 1993, s. 218). Konseptet bak utviklingsnisjen ble utarbeidet i sammenheng med feltstudier av barns utvikling og familieliv i Kenya, og modellen er derfor spesielt relevant som teoretisk verktøy for å forstå sammenhengen mellom den kulturen barn i Afrika sør for Sahara fødes inn i, fenomenet fødselsregistrering/fødselsattest og utviklingsmuligheter. Utviklingsnisjen er ikke en teori om utvikling i formell forstand, men den gir et rammeverk for å forstå hvordan kulturer styrer utviklingsprosessen (Lonner & Malpass, 1994, s. 96; Super & Harkness, 2002).

Super og Harkness er opptatt av at det er store variasjoner i måter å leve på, ulik oppførsel og ulike måter å tenke om verden, og behov for en utvidet og mer omfattende ramme for å forstå mennesker i deres sammenhenger på (Lonner & Malpass, 1994, s. 95). De mener at man måtte gå vekk fra det tverrkulturelle panoramaet og i stedet stille spørsmål om hvorfor det er slik at en kultur er så kraftig i å organisere en persons oppførsel. De mener også at en for å se samspillet mellom kulturens særpreg og et menneskes psyke, først må se hvordan individer utvikler seg i kulturell sammenheng (Lonner & Malpass, 1994, s. 95).

Utviklingsnisjen er utviklet med dette som utgangspunkt. Den bygger på teoretiske synteser av ideer fra fagområdene antropologi, psykologi og biologisk økologi (Super & Harkness, 1993, s. 218), som samlet har en bred tilnærming og et særegent fokus med hensyn til barnets utvikling i husholdningssammenheng. Selv om barnet og miljøet rundt blir sett på som interaktive systemer, anses husstanden som det sentrale midtpunktet for barnets liv. Utviklingsnisjen bygger på ideen om at husstanden i stor grad virker og arbeider gjennom kulturelt konstruerte mekanismer. I utviklingsnisjen blir et kulturelt fokus kombinert med en søken om å forstå de systematiske biologiske behovene, og kapasiteten til barn og deres erfaringer over tid (Super & Harkness, 1993, s. 218). Disse kan ha ulik effekt på barn med ulik utviklingsstatus. Med utviklingsnisjen som perspektiv er man derfor opptatt av å se mikromiljøet fra barnets synspunkt når en skal forstå hvordan miljøet rundt barnet påvirker barnets helse og utvikling.

Utviklingsnisjen er bygd opp av tre store delsystemer, som sammen utgjør nisjen. Hver av systemene opererer betinget med andre funksjoner i kulturen. De tre delsystemene er: 1. Den fysiske og sosiale settingen barnet bor i, 2. Kulturelt regulerte skikker av barneoppdragelse og 3. Omsorgspersonenes psykologi (Super & Harkness, 1986, s. 545). De tre systemene samlet rommer alle aspekt ved menneskers kontekst, derav opplevelser og erfaringer som utgjør hverdagen (Stotz, 2010, s. 490).

2.2.1 Den fysiske og sosiale settingen barnet bor i

Den fysiske og sosiale settingen barnet lever i, inkluderer grunnleggende faktorer i samfunnslivet som for eksempel hva slags personer barnet omgås. Det dreier seg om hvordan, hvor og med hvem barnet tilbringer hverdagen sin (Super & Harkness, 1993, s. 218). Størrelsen og formen på boarealet er også et viktig trekk ved fysisk og sosial setting. Selv så grunnleggende aspekter ved livet som rutiner rundt måltid og søvn, er organisert av fysiske og sosiale settinger i det daglige livet (Lonner & Malpass, 1994, s. 97). Kultur er det som legger rammene for hvordan barnets

sosiale kontekst ser ut, og påvirker på denne måten barnets utvikling. I noen deler av Afrika vil et nyfødt barn i stor grad være utendørs, blant søsken og andre barn, bundet på ryggen til en kvinne, deltakende i daglige gjøremål, og det er naturlig å anta at dette vil ha noe å si for barnets utvikling sett i sammenheng med nyfødte barn i Europa som kanskje tilbringer mesteparten av dagen innendørs, med få mennesker rundt seg, i barneseng, barnevogn eller i mors/fars fang (Segall, 1990, s. 114).

2.2.2 *Kulturelt regulerte skikker for barneoppdragelse*

Med kulturelt regulerte skikker av barneoppdragelse refereres det til kulturelle forventninger som utføres av medlemmer i et samfunn, men som er så grundig integrert i den større kulturen at de ikke krever individuell rasjonalisering og ikke nødvendigvis tenkes bevisst over (Super & Harkness, 1993, s. 219). Rutiner rundt måltid og søvn følger gjerne mønstre i forskjellige lokalsamfunn. Mens det i noen samfunn gjerne er ett sett av bestemte regler for settingen rundt måltidet, er det i et annet samfunn et helt andre regler. Et eksempel er bordbønn. I noen kulturer er det tradisjon å be bordbønn før et måltid, mens andre har ikke.

Dette faktum peker på et viktig aspekt ved denne komponenten; skikkene er normative for familier og samfunn. Svært ofte er skikker knyttet til omsorgsoppgaver sett av brukerne som den eneste fornuftige løsningen til hva de trenger, ofte også blir det sett som den naturlige måten å gjøre ting på. Disse skikkene fungerer som en kilde til støtte for foreldre og andre omsorgspersoner fordi de gir klare løsninger til de utallige problemene en støter på i oppdragelse av barn, fra hvordan man beskytter barn mot fare, til hvordan man kan sikre at de er tilstrekkelig forberedt for deres fremtidige roller i samfunnet (Lonner & Malpass, 1994, s. 97).

En ekstern observatør vil kanskje kunne se slike skikker som teknikker for å håndtere spesielle problemer i barneoppdragelse eller som tilpasninger til bestemte miljømessige egenskaper. Men for medlemmene av kulturen er det mer sannsynlig å tenke at dette er den vanlige atferd, og den "naturlige" måten å gjøre ting på, eller som den eneste "rimelige" løsningen på et problem. De kulturelle regulerte skikkene omfatter ikke bare daglige rutiner, men også større institusjonaliserte komplekser, slik som formell skolegang og religiøs tilknytning (Super & Harkness, 1993, s. 220). Noen ganger er bakgrunnen for skikkene som praktiseres i en kultur vanskelig å spesifisere, fordi verdien primært er symbolsk. For å forstå disse skikkene i barneoppdragelsen, må man også ta hensyn til kulturelle tradisjoner tilknyttet åndelighet (Super & Harkness, 1993, s. 220).

2.2.3 Omsorgspersonenes psykologi

Med omsorgspersonenes psykologi menes foreldres kulturelle tankesystemer og tilhørende følelser. Disse ligger til grunn for barneoppdragelsen og organiserer fysiske og sosiale settinger i barnets liv (Lonner & Malpass, 1994, s. 98). Omsorgspersonenes psykologi henger altså tett sammen med de to andre komponentene.

Et eksempel på omsorgspersonenes psykologi i kulturell sammenheng kan være at i kulturer der barn sover med moren, vil det å legge barnet alene på et rom, eller alene gråtende på et rom, kunne oppleves som omsorgssvikt. I andre kulturer vil det nærmest kunne vurderes som omsorgssvikt å ikke gjøre dette, på bakgrunn av tanker om viktigheten av at barnet lærer seg å bli selvstendig (Lonner & Malpass, 1994, s. 98).

2.2.4 De tre komponentene av nisjen

Figur 1 illustrerer de tre komponentene som er beskrevet. Pilene mellom dem representerer et viktig forhold i nisjen, nemlig en gjensidig påvirkning. En rekke krefter virker sammen og fremmer en slags harmoni blant komponentene (Lonner & Malpass, 1994, s. 98). De kulturelt regulerte skikkene av barneoppdragelse er tilpasset den fysiske og sosiale settingen, sammen med det som er symbolsk og kulturelt tradisjonelt akseptert for omsorgsgiverne.

Det oppnås sjelden en stabil tilstand av fullstendig harmoni, men de uregelmessige linjene som adskiller komponentene viser at kontaktpunktene er fleksible. Nisjen opererer som et system, der delene påvirker og tilpasser seg hverandre kontinuerlig (Lonner & Malpass, 1994, s. 98).

Hensikten med å definere de tre komponentene som særegne, ligger i de komplementære forskningsstrategiene som hvert perspektiv gir. De er alle forskjellige aspekter av den samme virkeligheten, men hver komponent samhandler med det store miljøet på den ene siden, og med individet på den andre, og tar for seg ulike deler av den samme virkeligheten. Sammen viser de hvordan disse interaktive systemene opererer (Super & Harkness, 1993, s. 222).

Det ytterste laget av nisjen representerer den større kulturen og økologien. Nisjen er således et «åpent system», og hver komponent påvirkes av dette ytre laget. Elementer fra det ytre laget påvirker og forstyrrer de ulike komponentene, noe som fører til forsøk på å gjenopprette likevekt i systemet (Super & Harkness, 1993, s. 223).

3.0 METODE

Metoden for oppgaven er litteraturstudie. Jeg har vurdert en systematisk litteraturgjennomgang der jeg har oppsummert og syntetisert tidligere forskning som egnet fremgangsmåte for å belyse problemstillingen på best mulig måte.

I tillegg har jeg som et underordnet supplement til litteraturstudien gjennomført noe feltarbeid i Tanzania og Kenya, for å prøve å styrke økologisk validitet og dybde, øke min forståelse av systemet for fødselsregistrering og få en bredere forståelse av problemstillingene i praksis. Jeg har gjennom feltarbeidet fått tilgang til ulike dokumenter som brukes i det kenyanske og tanzanianske systemet for fødselsregistrering. Jeg har ikke foretatt særskilte innholdsanalyser basert på systematisk kategorisering av ulike innholdselementer, men dokumentene har dannet grunnlag for ulike typer supplerende data og bidratt til å øke min forståelse av systemet.

Funnene fra feltarbeidet er brukt for å illustrere, og vil ikke bli gjenstand for grundig analyse, men som et supplement til statistiske, empiriske funn fra litteraturgjennomgangen. Funnene fra feltarbeidet vil bli inkludert i diskusjonsdelen hvor bestemte funn fra gjennomgangen er belyst, og det kommer klart frem hva som er egne funn fra feltarbeidet.

Kombinasjonen av metodene er strategisk begrunnet. Problemstillingene er komplekse og har grunnlag i mangeartede samfunnsforhold. Jeg har vurdert at det er hensiktsmessig å kombinere både ulike teoretiske perspektiver og til dels metoder for å få med relevante aspekt ved fenomenet. Mine erfaringer fra felten og lokale kontakter har gitt meg tilgang til relevant informasjon, og mulighet for et mer nyansert bilde, som grunnlag for faglig fornyelse (Grønmo, 2016, s. 67-69).

3.1 Litteraturstudiet

Datamaterialet studien tar utgangspunkt i, er i hovedsak fra publiserte vitenskapelige artikler, men jeg har også sett på såkalt grå litteratur, for eksempel rapporter. Videre skal jeg vise hvordan jeg har gått frem ved gjennomføring av litteraturstudiet.

3.1.1 Forarbeid

I denne oppgaven er det forskningsrapporter som er datamaterialet, og studien har til hensikt å skape kunnskap med utgangspunkt i eksisterende forskning (Fink, 2014, s. 3).

Studien tar utgangspunkt i systematiske litteratursøk, der søkeord, søkestrategi, inklusjons- og eksklusjonskriterier ble forhåndsdefinert. I følge Fink (2014, s. 30) er det ved en slik metode svært viktig å kontrollere ved hjelp av en ekspert at databasene og søkeord er relevante og at søkene er satt opp på riktig måte. Dette er løst ved at en uavhengig spesialbibliotekar har bistått med jevnlig veiledning gjennom hele søkeprosessen og kvalitetssikret søkeord og databaseutvalg for å unngå at viktig forskning utelates (Fink, 2014, s. 30).

3.1.2 Søkestrategi

Med utgangspunkt i problemstillingen, ble det laget en liste med relevante søkeord. Målet med søket var å finne forskning som ser på årsaker og/eller konsekvenser av manglende fødselsregistreringer/fødselsattest i Afrika sør for Sahara. Dette utgjør to elementer ved søket; Årsak/konsekvens av manglende fødselsregistreringer og kontekst, som i dette tilfellet er Afrika sør for Sahara. Vi vurderte at alle land i Afrika sør for Sahara burde inkluderes i søket, for ikke å risikere å miste forskning som omhandler enkeltland, som ikke bruker de utvalgte begrepene eller betegnelsene jeg har valgt i mitt søk.

Søket ble utformet med intensjon om å sikre at all relevant forskning ville bli inkludert, og samtidig unngå å få et ubegrenset antall artikler som i noen grad relaterte seg til, men som ikke var relevante for problemstillingen (Fink, 2014, s. 18). Tabellen nedenfor viser hvilke termer som ble brukt i søket.

Tabell 1. Begreper som ble brukt i søket.

Søkeord for: årsak/konsekvens	Søkeord for: kontekst
Birth certificate	Sub-Saharan-Africa
Birth registration	East- Africa
Child registration	Africa
Document certifying birth	Developing countries
Vital record	(all countries in Sub-Saharan-Africa)

De enkelte søkeordene i tabell 1 ble satt som nøkkelord ved at det ble påført anførselstegn, og deretter kombinert med ordet «OR». Søkeordene for årsak/konsekvens ble kombinert med søkeordene for kontekst med «AND». Det resulterte i følgende søk (med små justeringer i syntaks tilpasset enkelte databaser):

("birth certificate*" OR "Birth registration*" OR "Child registration*" OR "Document certifying birth*" OR "Documents certifying birth*" OR «Vital record») AND ("Sub-Saharan-Africa" OR «East Africa» OR Africa OR «Developing countr*» OR Angola OR Gabon OR Nigeria OR Benin OR Gambia OR Rwanda OR Botswana OR Ghana OR «Sao Tome and Principe» OR «Burkina Faso» OR Guinea OR Senegal OR Burundi OR «Guinea-Bissau» OR Seychelles OR Cameroon OR Kenya OR «Sierra Leone» OR «Cape Verde» OR Lesotho OR «South Africa» OR «Central African Republic» OR Liberia OR «South Sudan» OR Chad OR Madagascar OR Swaziland OR Comoros OR Malawi OR Tanzania OR DRC OR Mali OR Togo OR «Republic of Congo» OR Mauritania OR Uganda OR «Cote d'Ivoire» OR Mauritius OR Zambia OR «Equatorial Guinea» OR Mozambique OR Zimbabwe OR Eritrea OR Namibia OR Ethiopia OR Niger).

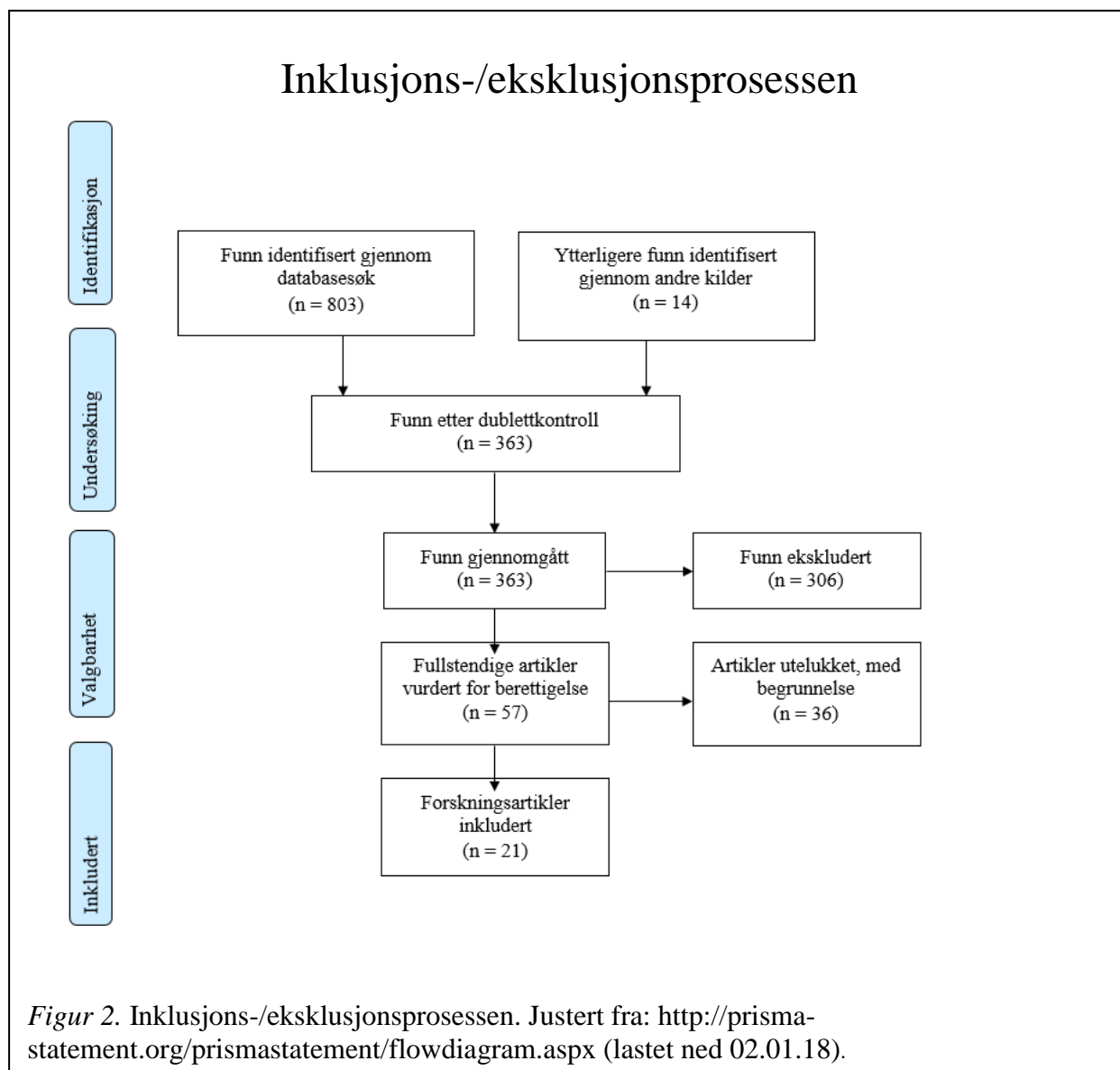
Spesialbibliotekar kontrollerte søkets syntaks, og søket ble utført i databasene: SocINDEX, Academic Search Premier, ERIC og Scopus. Søkeordene ga også treff i medisinske tidsskrift, og ble derfor utvidet til Medline. Databasene er de største innen fagfeltet, de er anerkjente internasjonale databaser som omfatter et bredt forskningsfelt med relevant forskning og sikrer en bred informasjonskilde for litteraturstudiet (Fink, 2014, s. 16-17).

Før søket ble utført, ble det kontrollert for hierarkisk emneordsliste ved søk i de ulike databasenes thesaurus. Hensikten med denne funksjonen er å få opp andre ord og synonymer til søket. Søkene ble deretter utført separat i hver database og samlet i SocINDEX, Academic Search Premier, ERIC og Medline.

Hensikten med studien har vært å gjøre en grundig litteraturstudie, og jeg har gjennom hele prosessen tilstrebet å få med all relevant forskning etter utvalgte kriterier, for å få et så gyldig resultat som mulig. I tillegg til de ordinære databasesøkene har jeg gjort søk i Google Scholar, Web of Science og i grålitteratur for øvrig.

For å sikre bredest mulig oversikt, har jeg også tatt direkte kontakt med aktører med kjennskap til temaet. Jeg har vist til listen over oppgavens inkluderte forskning og forhørt meg om kjennskap til annen relevant forskning. Jeg kontaktet UNICEF, samt forfattere av flere av de inkluderte forskningsrapportene og fikk positiv respons med oversikt over ytterligere relevant forskning. SOS-barnebyer har også bidratt med informasjon om den forskningen de hadde kjennskap til. All forskning som har fremkommet både av databasesøk og øvrige kilder, har vært

gjennom samme eksklusjons-/inklusionsprosess. Figur 2 illustrerer fremgangsmåten i inklusions-/eksklusjonsprosessen.

3.1.3 Utvalgsriterier

Opprinnelig ble 817 forskningsrapporter overført til EndNote. Det ble kontrollert for dubletter, som førte til betydelig færre forskningsrapporter. Videre ble all forskning som var publisert før år 2000 ekskludert. Tittel og sammendrag ble gjennomgått i 368 rapporter, og 306 ble ekskludert på bakgrunn av kontekst/land og tema. Studier som omhandlet andre land enn Afrika sør for Sahara ble ikke inkludert i studien, heller ikke studier som ikke omhandlet fødselsregistreringer og fødselsattester. 57 rapporter ble lest i fulltekst og resulterte i totalt 21 inkluderte artikler. Ved vurdering av hva som skulle inkluderes/ekskluderes ble det lagt særlig vekt på: artiklens metodiske kvalitet, teoretiske rammeverk, analysemetode, funn, diskusjon og presentasjon. Det

viktigste og mest utslagsgivende kriteriet for inklusjon var høy kvalitet i metode. Metoden ble vurdert ved hjelp av vitenskapsteoretiske verktøy og begrep.

3.1.4 Vurdering av kvalitet

Det ble gjort skjønnsmessige analyser av all inkludert forskning med den hensikt å vurdere kvaliteten på studiene. Hver artikkel ble vektet fra 1-100 utfra kvaliteten på metoden og ført inn i Excel. En rekke kvalitetskriterier ble kontrollert for; blant annet hvorvidt ikke-epistemiske verdier kom til uttrykk i artikkelen (verdier knyttet til holdning, politikk, moral (Risjord, 2014, s. 18)), grad av nøyaktighet for prosessen rundt datainnsamling, forarbeid og gjennomføring, konsensus mellom det som ble presentert som funn i studien og det som faktisk viste seg i dataene, antall respondenter, utvalgsmetode og eventuelle intervju spørsmål.

3.1.5 Koding av forskningen

Forskningen ble kodet. Alle årsaksfaktorer og konsekvenser som framkom i forskningen ble nedfelt i separate Excelark og vektet etter hvor viktig det kom frem av hver enkelt rapport at den enkelte faktoren var. Faktorene ble vektet fra 0-3, der «0» betyr at faktoren ikke er nevnt i artikkelen, «1» betyr at faktoren er nevnt i artikkelen men vektet lavt, «2» betyr at faktoren vektet høyt i artikkelen og «3» betyr at faktoren vektet svært høyt i artikkelen (se tabell 2). I praksis betyr dette at dersom det kommer frem av en forskningsartikkel at viktigste årsak til at et barn ikke blir registrert ved fødsel, er at foreldrene har liten kjennskap til systemet rundt registrering av barn, vil denne årsaksfaktoren «liten kjennskap til systemet» få vekten: «3». I forskningsartikler der denne faktoren ikke blir nevnt i det hele tatt, får den vekten «0». I artikler der den kommer frem som en årsak, men ikke som viktigste årsak, vil den få vekten «1» eller «2», avhengig av hvor viktig den vurderes å være i artikkelen. Dette er gjort både på årsaker til manglende registrering av barn/manglende fødselsattest, og konsekvenser.

Tabell 2. Vekting av årsaksfaktorer og konsekvensfaktorer i artiklene (N = 21)

Vekt	Beskrivelse
0	Faktoren er ikke nevnt i artikkelen
1	Faktoren er nevnt i artikkelen men tillegges liten betydning
2	Faktoren tillegges stor betydning i artikkelen
3	Faktoren tillegges avgjørende betydning i artikkelen

Note. Beskrivelse av koding (vektet fra 0 til 3) basert på betydningen de ulike faktorene om årsaker og konsekvenser er tillagt i artiklene.

Summen av kodingen resulterte i to figurer, en som viser hva som i dagens forskning kommer frem som de viktigste årsakene til at barn i Afrika sør for Sahara ikke blir registrert/får fødselsattest, og hva som kommer frem som viktigste konsekvenser.

Vekten som var gitt hver enkelt artikkel på bakgrunn av kvalitet, ble videre brukt som filter på de to figurene. På denne måten ble det i en endelig figur tatt høyde for svakheter i kvalitet i artiklene.

3.1.6 Koding av nivå

Det ble gjort en koding av hvilket nivå de enkelte årsaksfaktorene og konsekvensene ligger på. Det ble skilt mellom personlig, kulturelt og institusjonelt nivå. Resultatene blir ikke gjort til grundig analyse, men gir et veiledende bilde av hvilket nivå årsakene og konsekvensene befinner seg på. Tabell 3 forklarer de tre nivåene for årsaksfaktorer, og tabell 4 forklarer for konsekvenser.

Tabell 3. Nivå for årsaksfaktorer.

Nivå:	Beskrivelse:
Institusjon	Faktorer ved institusjon/system som har konsekvenser for mulighet til å registrere et barn.
Kultur	Faktorer i kulturen som ikke direkte vil endres av å endre faktorer på institusjonelt eller personlig nivå
Personlig	Faktorer ved et menneske som utgjør en forskjell for om vedkommende registrerer sitt barn.

For konsekvenser så det slik ut:

Tabell 4. *Nivå for konsekvenser.*

Nivå:	Beskrivelse:
Institusjon	Faktorer ved å ikke være registrert/fødselsattest som får konsekvenser for overordnet, systemisk nivå.
Kultur	Faktorer ved å ikke være registrert/fødselsattest som får konsekvenser for samfunnet.
Personlig	Faktorer ved å ikke være registrert/fødselsattest som får konsekvenser for enkeltmennesker.

På bakgrunn av kodingen av nivå ble det laget sektordiagram som viser på hvilket nivå de viktigste årsakene og konsekvensene til at barn i Afrika sør for Sahara ikke blir registrert og/eller får fødselsattest, ligger.

3.1.7 Robusthetssjekk

Det ble gjennomført robusthetssjekker av resultatene for å kontrollere hvor stort utslag kvalitetsfilteret utgjorde. Resultatet av robusthetssjekkene viser differansen mellom figurene før det ble tatt høyde for kvalitetsmessige forskjeller i studiene og etter. Dette har vært en kvalitetssikring av arbeidet rundt vurdering av metodekvalitet.

3.2 Supplerende metoder

3.2.1 Feltarbeid

Feltarbeid defineres i boken «Kvalitative metoder» som: «(...) en metode man bruker for å få kunnskap om hvordan selvfølgeligheter oppstår, vedlikeholdes eller endres innenfor rammene av konkrete sosiale fellesskaper» (Brinkmann, Tanggaard & Hansen, 2012, s. 46). Bakgrunnen for valget om å supplere med denne metoden i tillegg til litteraturstudiet, var et ønske om å identifisere den verden jeg skulle studere (Brinkmann et al., 2012, s. 46). Tilgang og kjennskap til det aktuelle feltet ga mulighet for flere innfallsvinkler til relevant informasjon, dypere innsikt og økologisk validitet.

Grunnet prosjektets ramme i tid og form, har jeg ikke gjort et omfattende feltarbeid, men studert det sosiale feltet i liten målestokk (Brinkmann et al., 2012, s. 79). Feltarbeidet har bestått av at jeg har oppholdt meg i deler av feltet jeg har studert, og målet har vært å observere hvordan fødselsregistrering og fødselsattest foregår i disse samfunnene, hvordan det diskuteres eller omtales, hvordan det har innflytelse på hverdagens handlinger og eventuelle selvfølgeligheter knyttet til registrering av barnefødsler og fødselsattest (Brinkmann et al., 2012, s. 80). Samtaler med lokalbefolkningen og intervju med myndighetspersoner og sykehuspersonell har bidratt til å nyansere bildet ytterligere.

Gjennom organisasjonen Time to Act har jeg oppholdt meg i Tanzania og Kenya i flere perioder og har fått mulighet til å delta på arenaer jeg ikke ville hatt tilgang til som turist. Jeg reiser alene og har etablert et stort nettverk. Jeg jobber på gatenivå og med mennesker jeg møter når jeg ferdes i landsbyer, og bor og oppholder meg sammen med de lokale. De siste årene har jeg besøkt et titalls barnehjem og like mange skoler, jeg har jobbet med gatebarn, på sentre for foreldreløse barn og på flere sykehus. Prosjektene gjennom Time to Act foregår på mange måter i feltet problemstillingen min utspiller seg i.

Sommeren 2017 var jeg to måneder i Kenya og Tanzania. I Kenya bodde jeg på en skole like utenfor Nairobi, og var daglig på et senter for foreldreløse barn: Overcomers Center for Orphans. I Tanzania bodde jeg hos en lokal familie i Magadirisho landsby. Jeg oppholdt meg daglig i landsbyen og jobbet tett med landsbyhøvdingen. Vi hadde utflukter og oppdrag i landsbyen hver dag. Jeg var ukentlig i byen Arusha, en av de største byene i Tanzania, der jeg blant annet jobbet med gatebarn. I tillegg var jeg i regi av et av prosjektene på barneavdelingen ved Øst-Afrikas største sykehus (Nairobi) og på Øst-Afrikas største høysikkerhetsfengsel for kvinner med barn (Nairobi). Jeg besøkte også flere skoler, sykehus og barnehjem.

Feltarbeidet har bestått av observasjon og aktiv deltakelse i feltet jeg studerer og samtaler med mennesker i relevante posisjoner og med relevante erfaringer. Notater fra samtaler har vært anonymiserte hvis ikke annet ble avtalt. I Kenya og Tanzania brukes språkene swahili og engelsk i tillegg til lokale stammespråk. Jeg brukte både swahili og engelsk til å kommunisere.

I feltarbeidet har jeg også fått innsyn i og tilgang til ulike offentlige dokumenter som brukes i prosessen for fødselsregistrering og fødselsattest. Dokumentene har bidratt til nye spørsmål, flere samtaler og bedre forståelse av hvordan systemet for registrering og utstedelse av fødselsattester fungerer i feltet.

3.3 Metodiske refleksjoner

3.3.1 Validitet

Validitet handler om i hvilken grad undersøkelsesopplegget egner seg til å samle inn data som er relevant for problemstillingen, og om jeg studerer det jeg hadde til hensikt å studere (Grønmo, 2016, s. 241). Denne oppgaven er en litteraturstudie, en metode som er begrenset til arbeid som andre har gjort tidligere. I hvilken grad funnene i denne oppgaven er gyldige vil avhenge av om jeg har valgt ut god litteratur, det vil si at jeg har inkludert det som er relevant og ikke ekskludert noe som burde vært med. Kvaliteten på artiklene er sentral, fordi funnene i denne oppgaven

forutsetter at forskningen som studeres, er gyldig. Oppgaven tar utgangspunkt i hva forskning sier om årsak/konsekvens til manglende registrering/fødselsattest. Skulle det i ytterste konsekvens vise seg at all forskningen var av dårlig kvalitet og med lav gyldighet, vil denne oppgavens gyldighet være tilsvarende. For å sikre høyest mulig validitet, har jeg stilt strenge krav til kvaliteten ved all inkludert forskning. Jeg har vært opptatt av å forsøke å sikre at begrepene (for eksempel «fødselsregistrering», «fattigdom», «bo landlig») faktisk referer til det jeg studerer også på tvers av studier, gjennom å se på helheten, på eksempler som er gitt og hvordan begrepene har vært brukt i de enkelte studiene.

Oppgaven tar utgangspunkt i databasesøk for innhenting av empiri. Inklusjons- og eksklusjonskriterier er utformet av meg. Dette medfører en risiko for at materialet som benyttes, fra et vitenskapsteoretisk perspektiv, kan være farget av ikke-epistemiske faktorer, verdier som ikke springer ut av forskning, men som er politiske, religiøse eller moralske holdningsverdier hos forskeren. For å begrense denne faktoren, har jeg sørget for tett veiledning fra flere hold gjennom prosessen.

Eksempler på ikke-epistemiske faktorer som nevnt ovenfor, viser risikoen for systematiske feil i en litteraturstudie. Jeg har forsøkt å begrense risikoen for systematiske feil ved å være ekstra bevisst, og ved å få andre fagpersoner til å kontrollere for det jeg har gjort i flere omganger. Jeg har presentert søket mitt for tre bibliotekarer, hvorav en var spesialbibliotekar. Jeg har brukt ordbok og søkt opp dersom det er ting jeg har vært usikker på når jeg har lest igjennom forskningen, og jeg har fått andre med forskningskompetanse til å ta stikkprøver og presentere sin tolkning av ulike forskningsrapporter for å kontrollere at det er i overensstemmelse med min forståelse.

Når det gjelder de supplerende metodene, er det fare for at de kan bidra til støy. Jeg tenker på at materiellet fra feltstudiet kan gi inntrykk av funn som avviker fra forskningen i litteraturstudiet, og på den måten skape forvirring hos leseren, og viske ut skillet mellom empirisk forskning og egne erfaringer og vurderinger. For å forhindre dette har jeg gjort det tydelig hvordan og når jeg bruker informasjon fra feltarbeid. Videre blir denne informasjonen kun brukt i diskusjonsdelen, ikke i kapitlet der resultatene blir gjort rede for.

3.3.2 *Reliabilitet*

Reliabilitet kan defineres som «graden av samsvar mellom ulike innsamlinger av data om samme fenomen basert på samme undersøkelsesopplegg» (Grønmo, 2016, s. 242). Det dreier seg om

hvor pålitelig datamaterialet er, og hvorvidt det vil være mulig å gjenta samme forskningsopplegg og komme frem til samme resultat.

Oppgaven tar utgangspunkt i forskning identifisert gjennom databasesøk. Søkene er utformet av meg, og det kan være sider ved kunnskapen som ikke avdekkes som et resultat av mangler i søkets oppsett, eller fordi jeg bruker andre søkeord enn forskere i andre rapporter har gjort. Resultatene i denne oppgaven bygger på koding som også er gjennomført av meg. Det medfører en risiko for at andre kunne tolket og kodet forskningen på en måte som hadde ført til andre resultater enn hva som fremkommer av denne oppgaven. For å sikre pålitelighet har veileder, spesialbibliotekar og veileder fra SOS-barnebyer vært involvert gjennom hele løpet og bistått i vurderinger og avgjørelser. En annen person med forskningskompetanse har kodet 20 % av forskningen som en stikkprøve til det arbeidet jeg har gjort.

Litteraturstudiet har krevd at jeg har lest igjennom mange lange studier. Studiene har vært på engelsk fagspråk. Dette kan ha medført risiko for at forskning har blitt ekskludert som følge av utfordringer med språket eller at enkelte forhold er oversett. Jeg har brukt god tid på gjennomlesing av studiene og har gått igjennom dem flere ganger med dagers mellomrom for å forhindre eksklusjon på et slikt grunnlag.

Oppgaven har en egen teoretisk del. Det er naturlig å tenke at materialet bevisst eller ubevisst settes sammen på en måte som har relevans for problemstillingen og som styrker hypoteser, noe som kan ha begrenset tilgangen til nyttige funn og ført til selektive utvalg. For å begrense dette har jeg vært særlig bevisst min rolle som forsker i prosessen, og hvordan jeg påvirker utfallet av oppgaven.

Det viktigste som er gjort for å presentere pålitelig forskning, har vært å legge til rette for en åpenhet gjennom hele prosessen. Det vil være mulig å få tilgang til mitt datamateriale for hvordan hver enkelt faktor er kodet i hver enkelt forskningsrapport, og på den måten være enig eller uenig. Det vil også være mulig å få tilgang til Excelarkene som viser hvordan kvaliteten på forskningsartiklene er vektet, og både resultater med og uten dette filteret er inkludert i oppgaven, i tillegg til en egen figur som viser differansen mellom forskningen før og etter det var tatt høyde for kvalitetsmessige forskjeller. For å ivareta forskningsresultatenes troverdighet har en med forskningskompetanse som nevnt gjort stikkprøver og kodet nærmere 20 % av forskningen.

3.3.3 Overførbarhet

Overførbarhet handler om hvorvidt funnene som fremkommer av studien kan overføres og gjelde i andre sammenhenger (Johannessen, Christoffersen & Tuft, 2016, s. 233). Denne studien bygger på forskning om landene i Afrika sør for Sahara. Det er vanskelig å gi et klart svar på hvorvidt resultatene også kan overføres til andre land. Gitt samme kontekst er det naturlig å tenke at det kan være flere av de samme utfordringene knyttet til fødselsregistrering/fødselsattest i andre land, som for eksempel utviklingsland i Asia. Det kan likevel hende at det er andre samfunnsmessige og kulturelle faktorer som spiller inn i disse landene og som ville gi andre resultater.

3.4 Etikk

Etikk dreier seg om en resonnerende måte å tenke på, for å vurdere hva som er rett og galt i en gitt situasjon (Eide & Skorstad, 2008, p. 40). På den måten legges grunnlaget for handling før handlingen utføres (Dalland, 2017, p. 96).

Som sosialarbeider følger et etisk og moralsk ansvar. Sosialarbeidere jobber med sårbare mennesker, og har på flere områder påvirkningskraft i folks liv (Eide & Skorstad, 2008, p. 3). Det handler blant annet om ikke å gjøre skade, om å behandle folk med respekt og ta integritet på alvor. Forskningsetikk er den delen av etikken som har med planlegging, gjennomføring og rapportering av forskning å gjøre. Forskningsetikken kan ha direkte eller indirekte betydning for enkeltmennesker, og det er derfor særdeles viktig å ha gjort fullstendige etiske vurderinger i et forskningsprosjekt (Dalland, 2017, p. 96).

I de aller fleste forskningsprosjekter finnes det etiske utfordringer knyttet til gjennomføringen. Et etisk dilemma jeg har stått overfor i arbeidet med litteraturstudien, har vært hvorvidt resultatene mine kan bli misbrukt. Hva om jeg for eksempel fant ut at den viktigste årsaken til manglende registrering og fødselsattest verken var kunnskap eller registreringssystemene, men et holdningsproblem blant befolkningen? Ville studien kunne brukes til å rettfærdiggjøre begrenset statlig og idealistisk satsing på å utvikle et bærekraftig registreringssystem? Et etisk dilemma i forbindelse med studien er risikoen for at oppgaven kunne bli brukt som et argument *mot* bistand til mennesker med hjelpebehov. Samtidig tenker jeg at det medfører et etisk ansvar å dele kunnskap når man sitter på denne, uavhengig av hva kunnskapen er.

Gjennom hele prosessen med oppgaven har jeg forsøkt å gjøre et så godt og grundig arbeid som mulig. Det har vært avgjørende for meg å kunne vise til en oppgave med gjennomgående god

kvalitet. Dårlig kvalitet er dårlig etikk, det er med andre ord også en etisk grunn til å gjøre litteraturstudien grundig og profesjonelt (Rosenthal, 1994, p. 408).

Når det gjelder feltarbeidet har jeg både i forkant, underveis og i ettertid tenkt på om det finnes mulighet for at jeg har utsatt noen for skade, krenket eller satt noen i en utrygg situasjon under mine observasjoner og aktive innhenting av informasjon. Jeg har reflektert mye over hvordan mitt nærvær som hjelpearbeider kan ha påvirket forholdene. Kan det tenkes at noen fryktet mindre hjelp dersom de unnlot å svare, og på den måten opplevde et press for å dele ting de i utgangspunktet ikke ønsket å dele? Kan jeg ha fått ufullstendige svar preget av hva de har antatt at jeg ønsket å høre? Jeg har hele tiden bevisst forsøkt unngå dette, blant annet gjennom å være åpen og ærlig.

Det har vært viktig for meg å ha respekt for enkeltmennesket og sørge for at deres integritet ble ivaretatt. Gjennom hele arbeidet med oppgaven har jeg tydeliggjort for alle involverte hva de har vært med på, at det var frivillig, og med forsikringer om at det ikke ville resultere i mindre støtte og hjelp fra meg dersom de ønsket å avstå fra å delta. Jeg har gjort det klart at jeg ikke er ute etter identifikasjon av enkeltmennesker, men kun etter å forstå fenomenet jeg studerer i konteksten. Ingen personopplysninger er med i oppgaven, og alle utsagn er anonymisert. Alt jeg har gjort er basert på muntlig informert samtykke. På alle steder jeg har besøkt, har jeg hatt tillatelse til å oppholde meg. Unntak fra overstående er landsbyhøvdingen i Magadirishu landsby i Tanzania. Landsbyhøvdingen har gitt meg skriftlig samtykke til å ikke være anonym.

Det at jeg kjenner konteksten godt gjennom flere år kan styrke det etiske aspektet ved at jeg kan bruke mine erfaringer fra kjennskap til kulturen i etiske vurderinger. Jeg har forsøkt å gjøre nøye gjennomtenkte vurderinger for å sørge for at oppgavens innhold ikke kan misbrukes mot den afrikanske befolkningen på noen måte, men heller være av potensiell nytteverdi for enkeltmennesker, familier og samfunnet forøvrig.

4.0 RESULTATER

4.1 Presentasjon av forskningen

Resultatet av databasesøket har vist at det til tross for mange treff er relativt lite litteratur som kan sies å være av god nok kvalitet. Få studier studerte effekt av intervensjon med kontrollgrupper, og få studier gikk i dybden og studerte detaljer ved fenomenet. Flere studier baserte seg på få respondenter og til dels overfladiske intervju spørsmål som ikke kan sies å gi gyldige funn om hvorfor barn ikke registreres og hva det kan føre til. Det var begrenset med empirisk forskning om konsekvenser av å ikke være registrert, og mye av forskningen baserer seg primært på ikke-empiriske uttalelser.

Databasesøk og utvelgelse resulterte i totalt 21 forskningsartikler. Til tross for at all forskning publisert etter år 2000 potensielt kunne inkluderes, er alle forskningsartiklene publisert i tidsrommet 2011-2017. Dette betyr at eventuell forskning fra år 2000 til 2011 ikke har møtt inklusjonskravene på andre områder.

Forskningsartiklene er varierende i lengde og omfang. Noen av artiklene tar utgangspunkt i datamateriale fra flere land, mens andre har begrenset seg til ett distrikt i ett land. Alle forskningsartiklene er på engelsk eller oversatt til engelsk.

Forskningsdesignet på de fleste artiklene er datainnsamling og analyse eller analyse av Demografiske helseundersøkelser («Demographic Health Surveys» DHS) og «Multiple Indicator Cluster Surveys» (MICS). Demografiske helseundersøkelser er et program implementert av ICF International (Inner City Fund) som har ansvar for innsamling og formidling av nasjonale data om helse og befolkning i utviklingsland (Inner City Fund [ICF], udatert).

Multiple Indicator Cluster Surveys er navnet på UNICEF sine internasjonale husholdningsundersøkelser. UNICEF bistår land med innsamling og analyse av data. Både DHS og MICS-undersøkelser bygger på et stort datamateriale og det er strenge krav til gjennomføring og nøyaktighet i begge programmene (UNICEF, 2017, s. 6). Noen av de inkluderte artiklene er også basert på feltarbeid med observasjon og/eller intervju.

Forskningen varierer i antall respondenter fra N=105 på det minste, og opp til flere tusen i de største undersøkelsene (hovedsakelig DHS og MICS). Informantene er i stor grad foreldre, ansatte i offentlig sektor, og i noen tilfeller barn og unge. Videre følger en tabell over forskningen som er inkludert i studien.

Tabell 5. Studiens inkluderte forskning.

Fullt navn	Publ. år	Sted	Innsml. år	Metode*	Antall resp.
Assessing knowledge, attitude and practice of vital registration system in South-West Nigeria.	2001	Nigeria, Ile-Ife, Osun State, Southwest	2001	Data collection	183
Birth registration and access to health care: an assessment of Ghana's campaign success	2013	Ghana	2003 and 2008	DHS, MICS and field work.	>2000
Village registers for vital registration in rural Malawi	2013	Malawi, Traditional Authority Mwambo, Zomba district	2012	Data collection. Retrospective cross-sectional review of registers in villages	280
Status of birth and death registration and associated factors in the South-south region of Nigeria	2013	Nigeria South	2010	Data collection. Cross-sectional descriptive study design,	324
Understanding whose births get registered: a cross sectional study in Bauchi and Cross River states, Nigeria	2015	Nigeria, Bauchi and Cross River states	2011	Data collection, survey	100
Socioeconomic determinants of birth registration in Ghana	2015	Ghana	2005	Ghana MICS. Univariate and bivariate analysis	3466
Why Don't You Register Your Child? A Study of Attitudes and Factors Affecting Birth Registration in Kenya, and Policy Suggestions	2015	Kenya, Kwale County	2011-2012	Data collection, survey.	968
Underlying Dynamics of Child Birth Registration in Zimbabwe	2016	Zimbabwe, Bindura district		Data collection, survey and semi-structured qualitative interviews	105
Birth registration and child undernutrition in sub-Saharan Africa	2015 - 2016	Africa, sub-Saharan	2014	MICS and DHS of thirty-seven sub-Saharan African countries	No info
Trends in the completeness of birth registration in Nigeria: 2002-2010	2016	Nigeria	2007 and 2011	Secondary analysis of data from the 2007 and 2011 UNICEF MICS	43111
How Would Children Register Their Own Births? Insights from a Survey of Students Regarding Birth Registration Knowledge and Policy Suggestions in Kenya	2016	Kenya, Kwale region	2011-2012	Data collection, survey	503
Who and where are the uncounted children? Inequalities in birth certificate coverage among children under five years in 94 countries using nationally representative household surveys	2017	94 countries	2000-2014	DHS and MICS	No info
Effectiveness of the Maternal and Child Health handbook in Burundi for increasing notification of birth at health facilities and postnatal care uptake	2017	Burundi, Gitega District	2013-2014	Structured interviews and secondary data from the national health information system.	714
The Nigerian Civil Registration and Vital Statistics System: Contexts, Institutions, Operation	2017	Nigeria	No info	Field work	No info
Levels of and Factors Associated with Birth Registration in the slums of Nairobi	2016	Kenya, Nairobi slums	2012	DHS, Data from Nairobi Crosssectional Slum Survey	1719
A Snapshot of Civil Registration in Sub-Saharan Africa	2017	Africa, sub-Saharan	Databases 2017	DHS, MICS and other nationally sources	No info
Every Child's Birth Right: Inequities and trends in birth registration	2013	Verden	2000-2012	DHS and MICS	No info
Nutritional evaluation of undocumented children: a neglected health issue affecting the most fragile people	2016	Uganda	2012, 2014, 2015	Data collection, survey	843
Assessment of the completeness of births and deaths registration in an urban Nigerian community	2013	Nigeria, Oyo State, Mokola area in Ibadan.	2006	Data collection	1361
Completeness of birth and death registration in a rural area of South Africa: the Agincourt health and demographic surveillance, 1992-2014	2016	South Africa, northeastern part.	1992-2014	Statistical analysis. Univariate and multivariate methods. Local registry data.	42977
Researching the Dynamics of Birth Registration and Social Exclusion for Child Rights Advocacy: The Unique Role of Qualitative Research	2017	Zimbabwe, Bindura district		Based on other field studies	No info

* DHS - Demographic and Health Survey, MICS - Multiple Indicator Cluster Survey. Se kilde for mer utfyllende informasjon

Note. Kolonne 1 er forskningens titler. Kolonne 2 viser året studien er publisert. Kolonne 3 viser hvilket område studien undersøker. Kolonne 4 viser hvilke årstall dataene er hentet. Kolonne 5 beskriver forskningens datametode og kolonne 6 er antall respondenter.

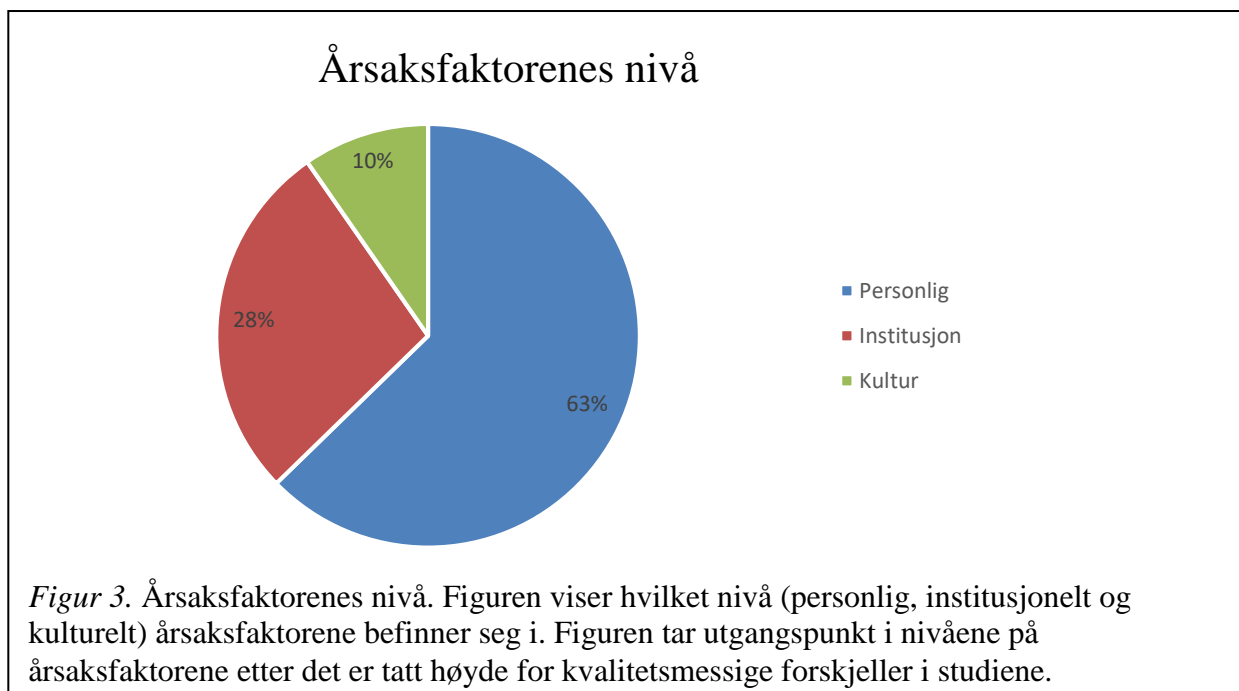
4.2 Årsaker til manglende fødselsregistreringer/fødselsattest

Av den inkluderte forskningen ble totalt 24 årsaker til at barn ikke registreres eller får fødselsattest, identifisert. Disse 24 årsakene er følgende:

Tabell 6. Identifiserte årsaker til manglende registrering av barn/ manglende fødselsattest.

Hovedgruppe	Årsak
Institusjon	Avstand til registreringsfasilitet
Institusjon	Svakheter i system for registreringer
Institusjon	Lite utviklet økonomi i landet
Institusjon	Mangelfull distribusjon av registreringsfasiliteter
Institusjon	Svake institusjonelle ordninger
Institusjon	Intra-organisatoriske konflikter i ressurstildeling
Institusjon	Svak informasjons- og kommunikasjonsteknologi
Institusjon	Svak infrastruktur
Institusjon	Svake institusjonelle mekanismer for registrering
Kultur	Analfabetisme blant landsbyhøvdinger
Kultur	Diskriminering basert på kjønn og etnisitet
Kultur	Praktiserer afrikansk tradisjonell religion
Kultur	Praktiserer tradisjonelle skikker
Personlig	Liten kjennskap til systemet og lav bevissthet blant foreldre om viktigheten
Personlig	Fattigdom
Personlig	Foreldre har lav utdanning
Personlig	Negativ holdning til å registrere fødsel
Personlig	Født utenfor offentlig fødested
Personlig	Sektor/uformell (har uformelt arbeid)
Personlig	Familien bor landlig
Personlig	Enslige foreldre
Personlig	Foreldrene har flere barn
Personlig	Ung mor
Personlig	Flyktningstatus

Årsakene i tabellen over har kommet frem i én eller flere studier. Det er både empiriske årsaksfaktorer som følger av forskningens data, samt øvrige årsaker som ble presentert i forskningsrapportene. Årsaksfaktorene er kategorisert etter hvilket nivå de befinner seg (se tabell 3), med hovedgruppene: institusjonelt nivå, kulturelt nivå og personlig nivå. Kategoriseringen har ført ut i følgende figur 3:

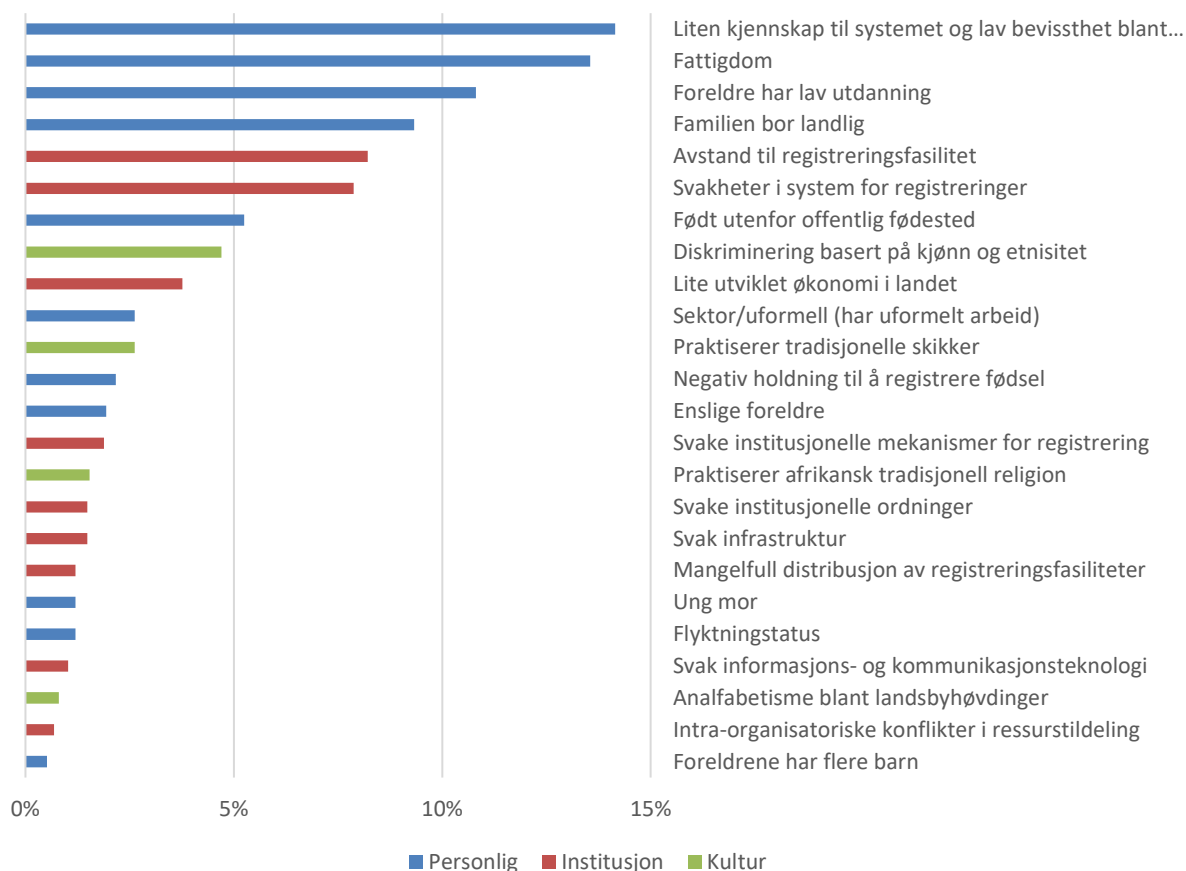

Figur 3 viser at årsakene på personlig nivå utgjør 63 % av tre kategorier. 28 % av årsakene havner i kategorien institusjonelt nivå, og kun 10 % innenfor kulturelt nivå. Det er viktig å merke seg at kategoriene for nivå ikke er utelukkende, og at flere faktorer befinner seg i overlappende nivåer eller kan tolkes på flere måter. Et eksempel er fattigdom, som både kan forstås på et personlig nivå, men også som et samfunnsproblem på institusjonelt nivå. Man skal være varsom med å trekke den slutning at det nivået som har høyest antall årsaksfaktorer, indikerer problemets omfang. Det ville bli en meget vag antakelse, da det enda ikke er summert opp hvor tungtveiende betydning de er tillagt av forskningen. Dersom man finner flest årsaksfaktorer på personlig nivå, kan det gi et inntrykk av at problemet rundt fødselsregistrering og fødselsattest primært ligger på et personlig nivå. Dette kan gi en skjev virkelighetsoppfatning dersom det var mange årsaksfaktorer på personlig nivå, men alle var vektet som lite viktige årsaker i forskningen, (vekt=1), mens det var få årsaksfaktorer på institusjonelt nivå, men alle var vektet svært sterkt i forskningen (vekt=3).

4.2.1 Funn - årsaker

Vekten på de identifiserte årsaksfaktorene har resultert i figur 4:

Identifiserte årsaker, vektet etter kvalitet på studiene

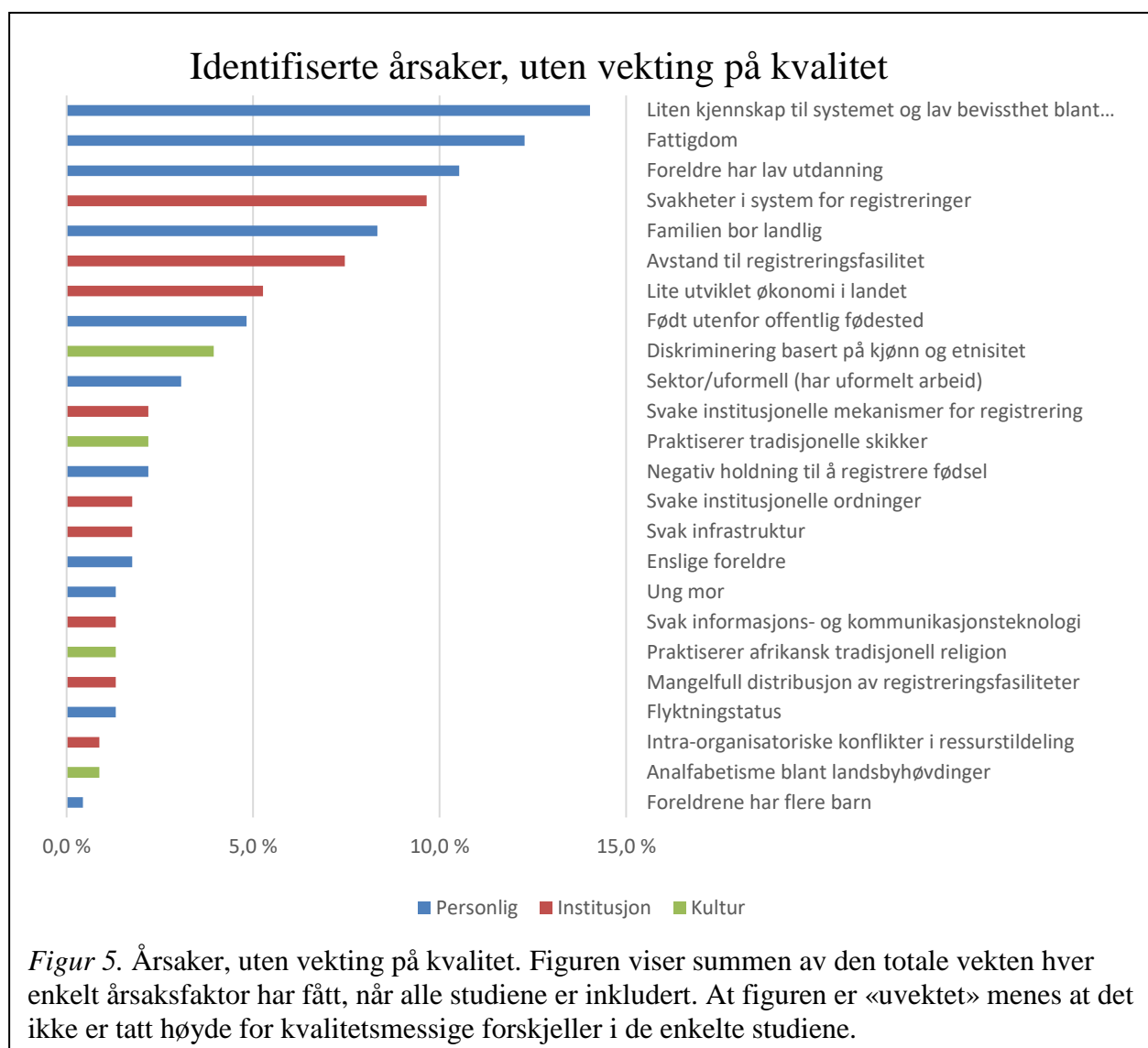
Figur 4. De identifiserte årsaksfaktorene vektet etter kvalitet på studiene. Figur 4 viser summen av den totale vekten hver enkelt årsaksfaktor har fått, når alle studiene er inkludert, etter at det er tatt høyde for kvalitetsmessige forskjeller i de enkelte studiene (se 3.1.4).

Av figur 4 ser vi at de tre årsaksfaktorene som har blitt vektet tyngst i flest studier, havner i kategorien personlig nivå. Liten kjennskap til systemet og lav bevissthet om viktigheten av å registrere et barn, fattigdom, foreldre har lav utdanning, familien bor landlig og avstand til registreringsfasilitet fremgår av forskningen som de fem viktigste årsakene til hvorfor barn ikke registreres ved fødsel/får fødselsattest. Andre viktige faktorer er svakheter i system for registrering og å være født utenfor offentlig fødested.

Mindre viktige faktorer er det å ha flere barn, intra-organisatoriske konflikter i ressurstildeling og analfabetisme blant landsbyhøvdinger.

4.2.2 Robusthetssjekk - årsaker

Ettersom kvaliteten på de ulike studiene har variert, ble vektingen i forbindelse med dette brukt som filter på studiens funn, som en kvalitetssikring av resultatene. Figur 5 viser resultatene før det ble tatt høyde for kvalitetsmessige forskjeller i de inkluderte studiene.

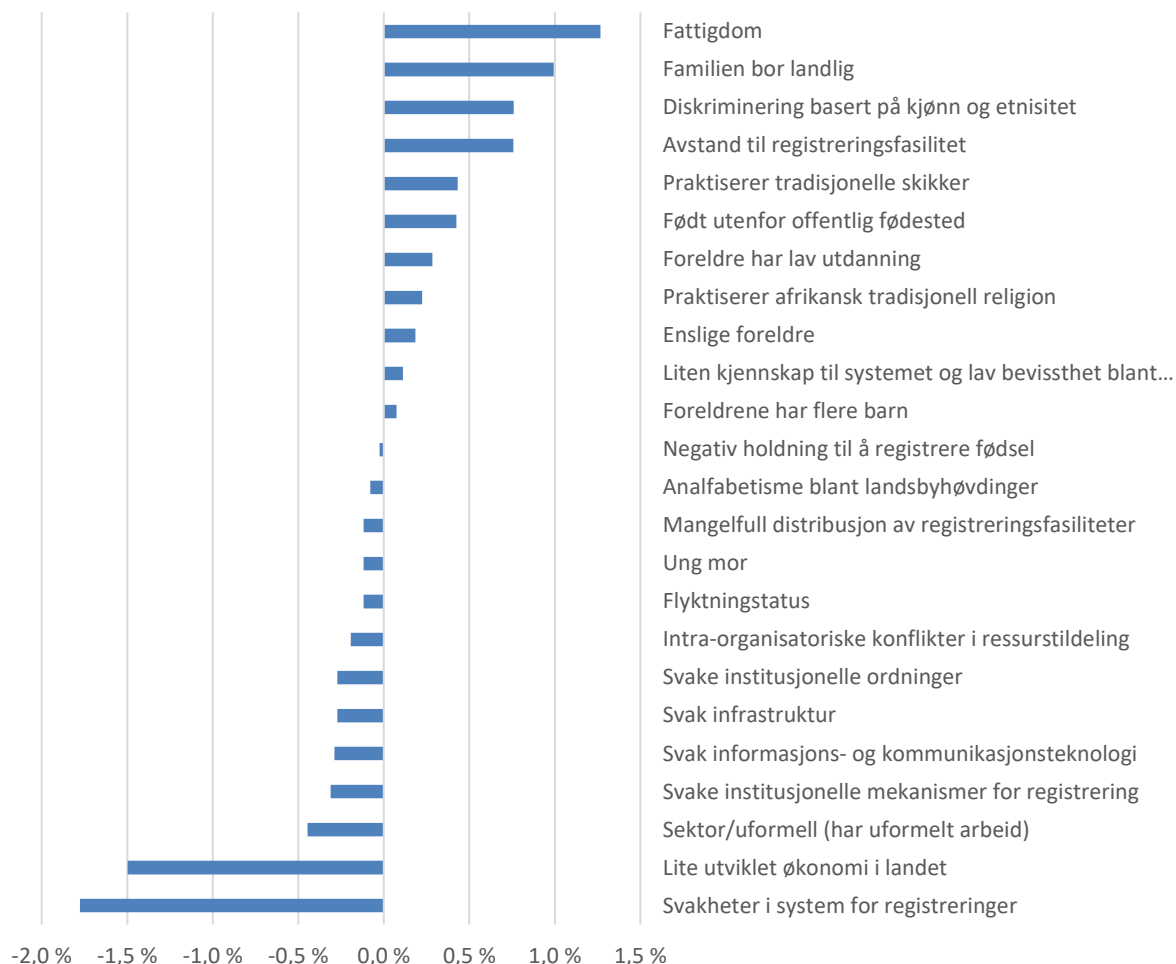
Figur 5. Årsaker, uten vekting på kvalitet. Figuren viser summen av den totale vekten hver enkelt årsaksfaktor har fått, når alle studiene er inkludert. At figuren er «uvektet» menes at det ikke er tatt høyde for kvalitetsmessige forskjeller i de enkelte studiene.

Figur 4 fanger opp kvalitetsmessige ulikheter som det ikke er tatt høyde for i figur 5.

Sett i sammenheng viser figur 4 og 5 at kvalitetsfilteret har hatt utslagsgivende effekt. Variasjon i kvaliteten på de inkluderte studiene har vært stor nok til å påvirke noen av faktorenes plassering, blant annet har årsaksfaktoren «svakheter i system for registreringer» falt to nivå da det ble tatt høyde for kvalitet.

For å enklere se endringen før og etter det ble tatt høyde for kvalitetsmessige forskjeller er figur 6 utarbeidet:

Endring med og uten kvalitetsfilter

Figur 6. Endring. Figuren viser endringen mellom figur 4 og 5, der 0,0 % tilsvarer ingen endring. Stigende tall tilsvarer ending i positiv retning; at en årsaksfaktor har fått tyngre vekt på bakgrunn av sterkere kvalitet i studiene som har denne årsaksfaktoren. Tall lavere enn 0,0 % viser endring i negativ retning; årsaksfaktorer som har fått lavere vekt på bakgrunn av lavere kvalitet i studiene som har disse årsaksfaktorene.

Av figur 6 kan vi lese at faktoren «negativ holdning til å registrere fødsel» er tilnærmet lik signifikant; altså er den svært nær 0,0 % endring. Den ligger like under 0,0 % med en svak endring i negativ retning. De to faktorene med størst endring i positiv retning, er «fattigdom» med ca. 1,2 % endring og «familien bor landlig», med 1 % endring. I negativ retning er årsaksfaktorene med størst endring «svakheter i systemet for registrering», med ca. -1,7 % endring, samt «lite utviklet økonomi i landet» med -1,5 % endring.

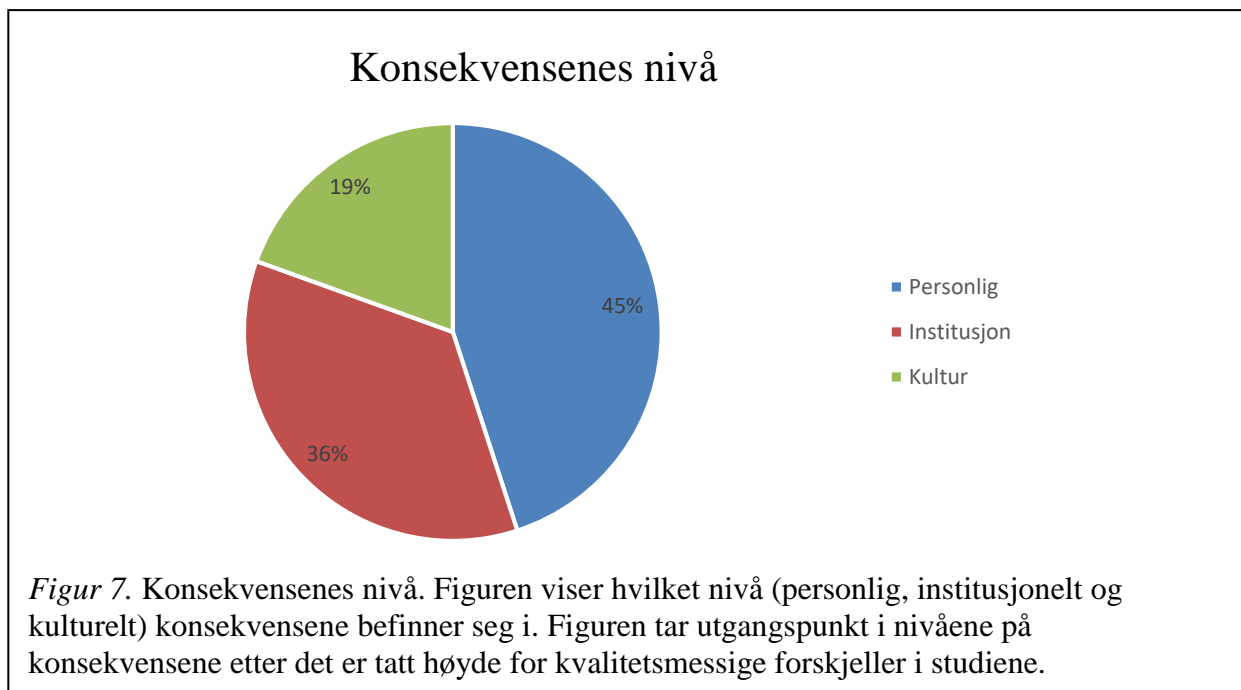
4.3 Konsekvenser av manglende fødselsregistreringer/fødselsattest

Av den inkluderte forskningen ble totalt 40 konsekvenser av å ikke være fødselsregistret eller ha fødselsattest identifisert. Disse er presentert i tabell 7:

Tabell 7. Identifiserte konsekvenser til manglende registrering av barn/manglende fødselsattest.

Hovedgruppe	Konsekvens
Institusjon	Svake nasjonale data, utfordring for offentlige administrasjonstjenester
Institusjon	Svekket politikkutvikling
Institusjon	Utfordrende å gjøre økonomisk planlegging, negativt for økonomisk utvikling
Institusjon	Begrenset mulighet for utvikling av samfunnet
Institusjon	Begrenset mulighet for utvikling av tjenester
Institusjon	Manglende mulighet til å gjøre militærtjeneste
Institusjon	Får ikke stemme ved valg
Institusjon	Utfordrende å gjøre medisinsk forskning
Institusjon	Begrenset tilgang til formelt arbeid
Institusjon	Utfordrende for utvikling av infrastruktur
Institusjon	Systemisk korrupsjon
Institusjon	Underutviklet sivilkultur
Institusjon	Utfordring for nasjonal og global datainfrastruktur
Kultur	Brudd på rettigheter
Kultur	Manglende mulighet til å gifte seg
Kultur	Sosial eksklusjon
Kultur	Diskriminering basert på kjønn
Kultur	Lavere grad av lykke i samfunnet
Kultur	Fattigdom
Personlig	Begrenset tilgang til helsehjelp
Personlig	Begrenset tilgang til nødvendige vaksiner
Personlig	Begrenset tilgang til utdanning
Personlig	Manglende mulighet til å kartlegge ernæringsstatus
Personlig	Risiko for å ikke kunne oppgi korrekt alder
Personlig	Lavere tilgang til landets tjenester
Personlig	Utfordrende å gjenforene foreldre og barn
Personlig	Får ikke pensjon
Personlig	Fattige får ikke økonomiske stønader
Personlig	Økt risiko for barnearbeid
Personlig	Økt risiko for å bli utsatt for menneskehandel
Personlig	Økt risiko for prostitusjon
Personlig	Barneekteskap
Personlig	Begrenset beskyttelse
Personlig	Maktløshet
Personlig	Mulighet til å reise
Personlig	Kriminelle barn kan få strengere juridiske straffer ettersom de ikke kan dokumentere alder
Personlig	Større risiko for spedbarnsdødelighet
Personlig	Får ikke gå opp til eksamen
Personlig	Får ikke pass
Personlig	Kan ikke dokumentere og kreve arv av eiendom

Av tabellen kan vi lese at det er flertall av identifiserte konsekvenser på personlig nivå= 21, og færrest på kulturelt nivå= 6. Institusjonelt nivå har 13 identifiserte konsekvenser. Kategoriene er ikke utelukkende, flere av konsekvensene er i overlappende nivå. Kategoriseringen har ført ut i følgende figur 8, som viser nivåene sett i forhold til hverandre:

Figur 7 viser at konsekvensene på personlig nivå utgjør 45 % av tre kategorier. 36 % av konsekvensene havner i kategorien institusjonelt nivå, og 19 % er innenfor kulturelt nivå. Som tidligere nevnt bør en være forsiktig med å trekke slutninger på bakgrunn av sektordiagrammet, ettersom det ikke er tatt høyde for vurderingen av de enkelte konsekvensene sin viktighet, i tillegg til at kategoriene er overlappende og kan forstås på flere forskjellige måter.

Vekten på de identifiserte konsekvensene har resultert i figur 8:

Identifiserte konsekvenser, vektet etter kvalitet på studiene

Figur 8. De identifiserte konsekvensene vektet etter kvalitet på studiene. Figuren viser summen av den totale vekten hver enkelt konsekvens har fått når alle studiene er inkludert, etter at det er tatt høyde for kvalitetsmessige forskjeller i de enkelte studiene.

De viktigste konsekvensene av å ikke være fødselsregistrert/mangle fødselsattest er ifølge den inkluderte forskningen: «brudd på rettigheter», «begrenset mulighet for utvikling av samfunnet», «begrenset tilgang til utdanning», «svake nasjonale data, utfordring for offentlige

administrasjonstjenester» og «begrenset tilgang til helsehjelp». Konsekvensene med lavest vekt er «underutviklet sivilkultur», «utfordrende for utvikling av infrastruktur», og «får ikke gå opp til eksamen».

4.3.1 Robusthetssjekk - konsekvenser

Figur 9 viser resultatene før det ble tatt høyde for kvalitetsmessige forskjeller i de inkluderte studiene.

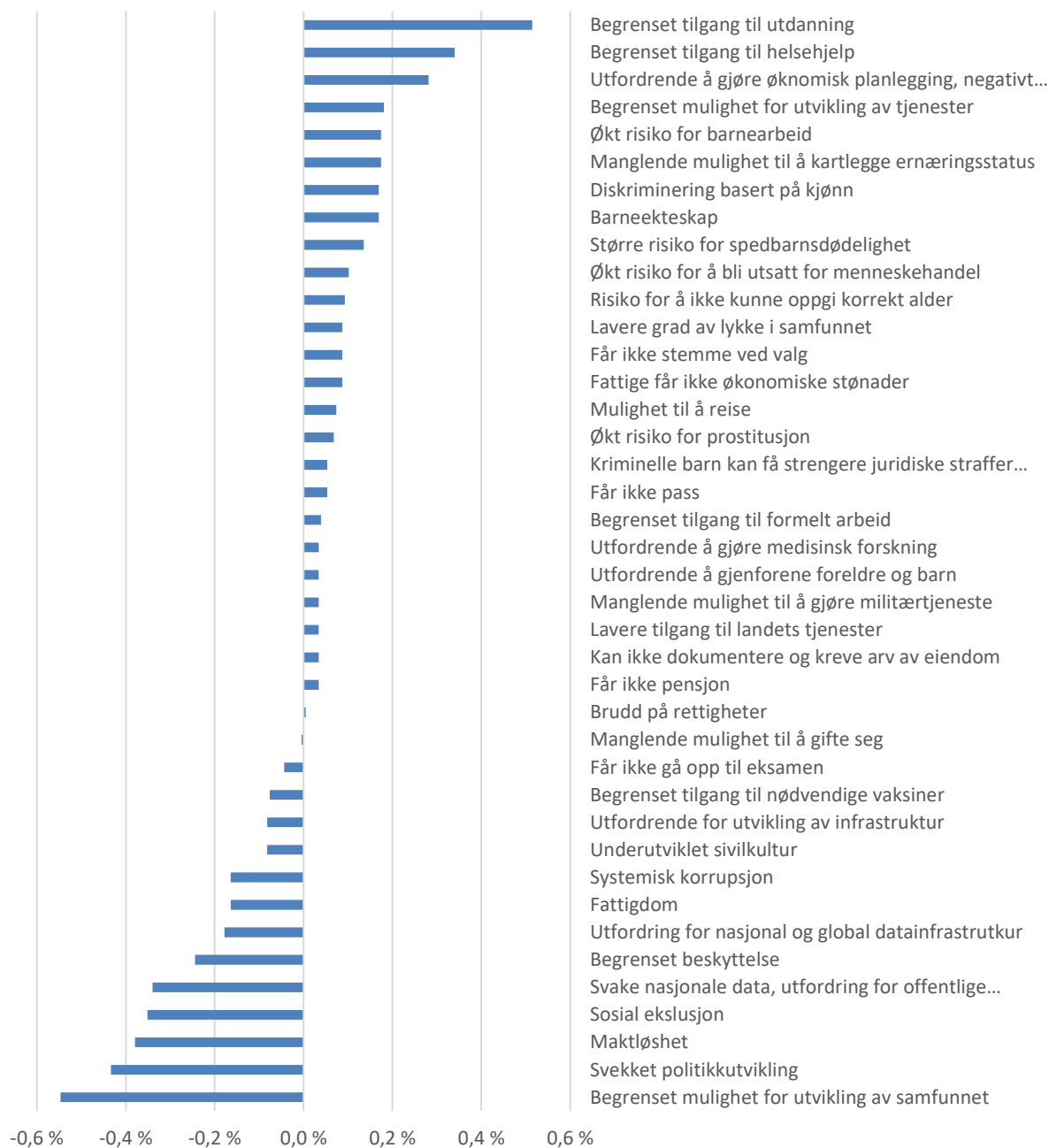

Figur 9. Konsekvenser, uten vekting på kvalitet. Figuren viser summen av den totale vekten hver enkelt konsekvens har fått, når alle studiene er inkludert. At figuren er «uvektet» refererer til at det ikke er tatt høyde for kvalitetsmessige forskjeller i de enkelte studiene.

Av denne figuren ser vi at de fem viktigste konsekvensene av å ikke være fødselsregistrert/mangle fødselsattest er: «brudd på rettigheter», «begrenset mulighet for utvikling av samfunnet», «svake nasjonale data, utfordring for offentlige administrasjonstjenester», «begrenset tilgang til utdanning» og «begrenset tilgang til helsehjelp». Konsekvensene som er vektet lavest, er «får ikke gå opp til eksamen», etterfulgt av «får ikke pass» og «får ikke pensjon».

Sammenliknet med figur 8 ser vi at «tilgang til utdanning» har rykket ned et nivå til fordel for «svake nasjonale data, utfordring for offentlige administrasjonstjenester». Dette betyr at «tilgang til utdanning» har rykket opp når det ble tatt høyde for kvalitetsmessige forskjeller i studiene. Figur 10 viser endringen mellom figur 8 og 9, etter at kvalitetsfilteret ble brukt på figur 8:

Endring med og uten kvalitetsfilter

Figur 10. Endring. Viser endringen mellom figur 8 og 9, der 0,0 % tilsvarer ingen endring. Stigende tall tilsvarer ending i positiv retning; at en konsekvens har fått tyngre vekt på bakgrunn av sterkere kvalitet i studiene som har oppgitt denne konsekvensen. Tall lavere enn 0,0 % viser endring i negativ retning; konsekvenser som har fått lavere vekt på bakgrunn av lavere kvalitet i studiene som har oppgitt disse konsekvensene.

Den konsekvensen som har hatt størst endring i positiv retning, er «begrenset tilgang til utdanning» med høyere enn 0,4 % endring, mens «begrenset mulighet for utvikling av samfunnet» har hatt størst endring i negativ retning med lavere enn - 0,4 % endring.

5.0 DISKUSJON

Med utgangspunkt i funnene jeg har presentert, skal jeg diskutere kunnskapen som har kommet frem i oppgaven, og hvordan funnene kan forstås. Oppgavens problemstilling er todelt, der den ene delen omfatter årsakene til manglende registrering/fødselsattest, mens den andre stiller spørsmål ved konsekvensene. Jeg kommer til å behandle problemstillingene separat. Årsakene til manglende registrering av barnefødsler/ manglende fødselsattest vil primært bli satt i sammenheng og drøftet i lys av utviklingsnisjen, mens konsekvenser i hovedsak vil bli drøftet med utgangspunkt i menneskerettighetsperspektivet.

5.1 Hva er årsaker til manglende registrering av barnefødsler/ manglende fødselsattest?

De tre faktorene som basert på litteraturstudien fremkom som de viktigste årsakene til manglende registrering var:

- Liten kjennskap til systemet/lav bevissthet blant foreldre om viktigheten
- Fattigdom
- Lav utdanning hos foreldre

Blant andre faktorer som også ble oppgitt å forklare hvorfor barn ikke blir registrert var ulike kjennetegn ved livssituasjon og bosted som å bo på landet, avstand til registreringssted eller å bli født hjemme. Disse faktorene er til dels overlappende selv om de fremkom som ulike i studiene. I en diskusjon av barnet i kontekst som er nyttig i sosialt arbeid er det imidlertid naturlig å se faktorene i større sammenheng. I noen av studiene fremkom også diskriminering basert på kjønn og etnisitet som en årsaksforklaring, og svakheter i systemet for registrering. Disse faktorene vil også bli diskutert.

For å forstå funnene bruker jeg utviklingsnisjen (Super & Harkness, 1986). Ved hjelp av utviklingsnisjen kan konteksten rundt barnet systematiseres, og på den måten bidra til å belyse sammenhengen mellom hvordan de ulike årsaksfaktorene påvirker hverandre og bidrar til at barnet ikke registreres. Alle årsaksfaktorene som kom frem av studien ble plassert inn i utviklingsnisjens komponenter (figur 11). Flere av faktorene passet inn under flere av komponentene. I det videre skal jeg diskutere noen av årsaksfaktorene.

5.1.1 Liten kjennskap til systemet/ lav bevissthet hos foreldrene om viktigheten av å registrere barn

Studien viser at den viktigste årsaken til manglende fødselsregistrering av barn er foreldrenes manglende kjennskap til systemet og begrensede bevissthet rundt viktigheten av registrering. Funnet kan forstås på flere måter, særlig i lys av to av utviklingsnisjens komponenter: omsorgspersonenes psykologi og den overordnede kulturen og økologien.

Ved å ta utgangspunkt i «omsorgspersonenes psykologi», kan funnet forstås som en konsekvens av prioritering og oppfatninger. Manglende kunnskap og bevissthet knyttet til registrering kan ses som et resultat av mer eller mindre bevisste valg om å ikke bruke tid, krefter og ressurser på å sette seg inn i, og sørge for å tilegne seg nødvendig kunnskap. En studie fra et underregistrert område i Kenya i 2016 underbygger dette perspektivet. Studien fant at foreldrene manglet motivasjon for å registrere på bakgrunn av at de ikke så en umiddelbar fordel av å gjøre det, og at det dermed opplevdes som mindre viktig i forhold til de mange andre oppgaver de synes de må prioritere (Juma, Beguy & Mberu, 2016). I samtale med en mor i Tanzania ble jeg fortalt at flere foreldre ikke skaffet fødselsattest til barna sine ved fødsel fordi de ikke så grunnen til å

gjøre det nå når de ikke trengte det. Moren fortalte at mange tenkte de heller kunne gjøre det senere når barnet hadde behov for helsehjelp eller skulle gå på skole, noe som opplevdes som fjernt i fremtiden.

En studie fra 2016 i Nigeria hadde interessante funn knyttet til motivasjon for registrering. De fant at man måtte informere foreldre om fordelene ved å registrere barn direkte etter fødsel for å bedre fødselsregistreringsstatistikken (Makinde, Olapeju, Ogbuaji & Babalola, 2016). Funnet underbygger sammenheng mellom manglende kunnskap om viktigheten av å registrere og manglende registrering. Det er særlig interessant fordi det viser at et forholdsvis enkelt tiltak kan bidra til større grad av fødselsregistrering.

Funnene ovenfor illustrerer hvordan foreldres manglende kunnskap og opplevelse av meningsløshet rundt å registrere barn og gå til anskaffelse av fødselsattest i mange tilfeller fører til at barn ikke registreres. Denne måten å forstå funnet på tar foreldrenes kulturelle tanke-systemer og følelser rundt registrering i betraktning, og forutsetter som et minimum en viss bevissthet rundt fenomenet «å registrere». Dersom foreldrene har fullstendig mangel på kjennskap til systemet, altså at de ikke er klar over at det eksisterer et system for å registrere barnefødsler, vil derimot ikke funnet kunne forstås på denne måten. Foreldrene vil ikke være ansvarlig for å ikke ha tilegnet seg nødvendig kunnskap dersom de ikke var klar over fenomenets eksistens.

Fra det ytre laget av utviklingsnisjen og et bredere samfunnsmessig perspektiv kan årsaksfaktoren ses som en konsekvens av manglende opplysning og opplæring fra samfunnets side. Fra dette perspektivet kan årsaksfaktoren vurderes som at myndighetene i et land ikke har lyktes i å sørge for en sosialiseringssprosess der det å registrere barn og gå til anskaffelse av fødselsattest blir internalisert som kollektiv norm og blir forstått som det som er riktig å gjøre fra et kulturelt og samfunnsmessig perspektiv (Risse-Kappen et al., 1999, s. 11). Som redegjort for i oppgavens teoridel, vil dette forutsette at staten introduserer befolkningen for ønsket atferd og oppførsel, på en slik måte at de har forutsetninger for å kunne handle etter dette (Risse-Kappen et al., 1999, s. 11). Foreldrene handler gjennom kulturelt konstruerte mekanismer, og som et resultat av at foreldre ikke har mottatt påvirkning fra det ytre laget i kraft av å bli introdusert for og opplært i registreringssystemet, vil de ikke handle som de ville gjort dersom de hadde kjennskap til det (Super & Harkness, 1993, s. 218). Dette kan føre til at barn ikke registreres eller får fødselsattest.

5.1.2 Fattigdom

Fattigdom er en annen faktor som kom frem av forskningen som en svært viktig årsak til at barn ikke registreres. En studie av fødselsregistrering i Ghana fra 2015 fant at hele 69 % av barn fra fattige hjem ikke var fødselsregistret (Amo-Adjei & Annim, 2015). Fattigdom som årsaksfaktor er plassert i barnets fysiske og sosiale setting, og i det ytterste laget av utviklingsnisen.

Forstår en fattigdom som et problem i barnets fysiske og sosiale setting, blir de økonomiske barrierene i konteksten rundt barnet viktig. Barrierer for å registrere barnet og skaffe fødselsattest er for eksempel direkte og indirekte kostnader. Direkte kostnader kan være gebyrer og avgifter knyttet til registrering og fødselsattest, mens indirekte kostnader kan være tapte arbeidstimer, transportkostnader, opphold, frimerker/konvolutter eller annet (Chereni, 2016, s. 756). I tillegg kan uformelle kostnader på bakgrunn av korrupsjon være en barriere for registrering. Dette var tema i flere av samtalene jeg hadde med mennesker i Tanzania og i Kenya. Foreldre fortalte at det er tilnærmet umulig å gå til anskaffelse av en fødselsattest uten å møte på uoffisielle kostnader i prosessen. En far forklarte at han visste om flere som unnlot å registrere barna på bakgrunn av at de fryktet økonomiske kostnader knyttet til korrupsjon. Landsbyhøvdingen jeg jobbet med fortalte at i tilfeller der barn blir forlatt av foreldrene og fødested er ukjent, vil stedet barnet blir funnet på, bli erklært som fødested. Dette bekreftes ved dokumentasjon fra landsbyhøvdingen, en bekreftelse som viser at stedet skal regnes som fødested for barnet (se figur 12). Han forklarte at de fleste landsbyhøvdingen tar betalt for denne bekreftelsen, til tross for at den i utgangspunktet skal være gratis. Dette medfører en ekstra kostnad for dem som eventuelt finner barnet, og ønsker å hjelpe det til å bli registrert og få fødselsattest.

Det finnes en del forskning som understøtter påstanden om korrupsjon som barriere for registrering, blant annet en studie fra 2015 fra Kenya (Pelowski et al., 2015, s. 898), og en studie fra 2017 fra Nigeria (Maduekwe, Banjo & Sangodapo, 2017, s. 653), som begge fant sammenheng mellom korrupsjon/frykt for korrupsjon og manglende registrering. For en familie med god økonomi vil kanskje ikke uforutsette kostnader som følge av korrupsjon utgjøre en forskjell i om barnet får fødselsattest eller ikke. Familien vil sannsynligvis kunne betale kostnaden, og følge prosessen videre. En studie av ulikheter i fødselsregistrering fra 2013 (UNICEF, 2013, s. 23) fant at fødselsregistreringsraten i utviklingsland gjerne er høyest blant de rikeste 20 prosentene av befolkningen og lavest blant de mest fattige. Funnet viser at det er de som i utgangspunktet har dårligst økonomi som rammes hardest av uforutsette utgifter.

Studiens funn av at kostnader og fattigdom er den nest viktigste årsaken til at barn ikke registreres eller får fødselsattest tyder på at det er nettopp barna fra disse familiene som risikerer å gå glipp av å bli registrert ved fødsel, eller få fødselsattest.

Det ytterste laget av nisjen, den større kulturen og økologien, representerer i denne sammenheng økonomiske barrierer i det større systemet. Dette kan være formelle kostnader pålagt av myndighetene knyttet til selve prosessen av registrering eller utstedelse av fødselsattest. Omfang av formelle utgifter ved å registrere barn og få fødselsattest, varierer i ulike land (UNICEF, 2013, s. 33). I noen land er det gratis før barnet har fylt fem år, mens det i andre land er kostnader uavhengig av når barnet registreres (UNICEF, 2013, s. 12). På bakgrunn av ulik praksis og usikkerhet rundt effekten og omfanget av uformelle kostnader som følge av korrupsjon, er det vanskelig å få et helhetlig bilde av hvordan kostnadsbildet ser ut i praksis i de ulike landene. Det hjelper lite om tjenesten formelt sett er gratis, dersom det ikke er gratis i praksis.

Det er også mulig å se fattigdom som indirekte, bakenforliggende eller overordnet årsak til manglende registrering/fødselsattest ved å trekke frem alle de andre årsakene til manglende registrering som kan være forårsaket av fattigdom. For eksempel kan manglende utdanning, som også er en svært viktig årsak til manglende registrering, være en konsekvens av fattigdom, og en årsak til manglende kunnskap om prosessen rundt registrering. Dette er en god illustrasjon på at manglende registrering er et svært komplekst fenomen og at det er mange årsaker som er overlappende og må forstås i sammenheng.

Offentlig bekræftelse

MAMLAKA YA MJI MDOGO USA RIVER

KITONGOJI CHA MAGADIRISHO
P.O BOX 988
MAGADIRISHO
TAREHE _____

KWA _____

YAH:UTAMBULISHO

Rejea hapo juu Mimi Kissinger Henry Ngowi (Mwenyekiti wa Kitongoji cha Magadirisho) hivyo ningathibitisha kuwa Bw/Bi _____ ni mkazi wa kitongoji cha Magadirisho, tafadhali msikilize au apewe huduma ya kile atakachohitaji kutoka kwako .

Wako katika ujenzi wa taifa
Mwenyekiti wa kitongoji cha Magadirisho
KISSINGER HENRY NGOWI:
SIMU NO:0755 97 58 81

Figur 12. Offentlig bekræftelse. Figuren viser et offentlig dokument som bruges som en bekræftelse fra landsbyhovedingen, og kan blandt andet benyttes for å bekræfte et barns tilhørighet. Dette dokumentet er fra Magadirisho landsby i Tanzania. Gjengitt med tillatelse.

5.1.3 Lav utdanning hos foreldre

Som studien viser, er lav utdanning hos foreldre en annen sentral årsak til manglende registrering. Denne årsaksfaktoren kan forstås både i lys av den fysiske og sosiale setting, og som sider ved omsorgspersonenes psykologi.

Den fysiske og sosiale settingen barnet lever i, inkluderer personene barnet omgås (Super & Harkness, 1993, s. 218). Med lavere utdanning er det større sannsynlighet for at foreldrene ikke har formelt arbeid og at de tilbringer mer tid i hjemmet (Bynner & Parsons, 2002, s. 289). Formelt arbeid innebærer gjerne bestemte arbeidstimer daglig, og bidrar til å strukturere hverdagen. Man kan tenke seg at en konsekvens av at foreldrene ikke har arbeid, og familien har færre ritualer og vaner utenfor hjemmet, kan være at det å oppsøke en offentlig instans for å foreta et formelt ærend, i større grad ligger utenfor deres referanseramme, enn hos familier som lever mer utadrettet.

Barn som tilbringer mye tid med foreldrene vil også i større grad bli eksponert for deres tankesett og måter å handle på. Dersom foreldrene er av den oppfatning at fødselsregistrering ikke er viktig, kan barn bli opplært til å tenke på samme måte, noe som kan føre til at fenomenet går i arv; at barna når de selv blir voksne ikke registrerer sine barn.

For å forstå hvordan manglende utdanning kan føre til at barn ikke blir registrert i lys av omsorgspersonenes psykologi, blir nettopp foreldrenes tankesett relevant. Hvordan foreldrene forstår og tenker om fødselsregistrering er et utslag av kunnskapen de har. Hvorvidt foreldrene tenker langsiktig og helhetlig, er et resultat av deres generelle refleksjonsnivå. Jeg har tidligere i oppgavens diskusjonsdel vært inne på at en konsekvens av lav utdanning er manglende kjennskap til fødselsregistreringssystemet. Manglende eller lav utdanning og manglende kunnskap som årsak til unnlatt fødselsregistrering kan sees i sammenheng. Lav utdanning er en årsak i kraft av at det fører til manglende kunnskap om fødselsregistrering. En studie fra UNICEF fra 2013, fant at foreldre med utdanning har større sannsynlighet for å vite hvordan man registrerer barnet sitt (UNICEF, 2013, s. 23). I tillegg til praktisk kunnskap om hvordan man registrerer barn er det naturlig å tenke at utdanning gir en større forståelse av behovet for og betydningen av registrering, både konkret for barnets tilgang til tjenester, rettigheter og goder på kort og på lang sikt, men også i en større samfunnsmessig sammenheng. Økt kunnskap vil kanskje kunne bidra til at foreldrene ser at registrering av barn er viktig for utvikling av samfunnet for øvrig (Adedini & Odimegwu, 2011, s. 456).

En annen side ved utdanning hos foreldrene, er at det kan gi en større evne til å ta selvstendige valg, og på den måten motvirke en eventuell smitteeffekt, der foreldre ikke registrerer fordi andre ikke gjør det. Med økt kunnskapsnivå øker som oftest selvtillit og trygghet til å foreta individuelle beslutninger. På denne måten kan foreldrene i større grad velge registrering uavhengig av om det er mindre vanlig i landsbyen eller området foreldrene tilhører.

Foreldrenes tankesett og den fysiske og sosiale settingen rundt barnet preges av kulturen familien lever i. Kultur har stor betydning for hvordan en persons oppførsel organiseres (Lonner & Malpass, 1994, s. 95), og manglende registrering kan bli et resultat av tradisjoner og måter å handle på i en bestemt kultur. Utdanning kan bryte kulturelle mønstre som fører til at barn ikke registreres, og bidra med kunnskap som utfordrer tradisjonelle måter å tenke og handle på.

5.1.4 Kjennetegn ved livssituasjon og bosted

Blant faktorer som ble oppgitt som årsak til hvorfor barn ikke blir registrert, fant man ulike kjennetegn ved barnets livssituasjon og bosted, blant annet at barnet ikke var født på et offentlig fødested, at foreldrene bodde på landet eller at familien bodde i avstand til registreringsfasilitet. Disse årsaksfaktorene kan forstås i lys av barnets fysiske og sosiale setting.

Det er naturlig å se årsaksfaktorene som dreier seg om elementer ved barnets fysiske setting i sammenheng. Flere av årsakene bygger på hverandre, og er nærmest kjedet sammen. Et eksempel er årsaksfaktoren «født utenfor offentlig fødested», og «bor i avstand til registreringsfasilitet». En grunn til at barnet ikke er født på et offentlig fødested kan være nettopp at det bor på i avstand til registreringsfasilitet. Dette illustrerer betydningen av å se årsaksfaktorene i sammenheng og i et helhetlig perspektiv og unngå å tolke funnene isolert.

Dersom barnet fødes hjemme på bakgrunn av at mor praktiserer tradisjonelle skikker som tilsier at kvinnen bør føde hjemme, vil disse kulturelt regulerte skikkene også påvirke om barnet registreres, i tillegg til den fysiske avstanden. Landsbyhøvdingen i landsbyen jeg jobbet i Tanzania, fortalte at det i små landsbyer gjerne var enkelte kvinner som hadde i oppgave å bistå fødende kvinner. Kvinnene hadde sjelden formell faglig kompetanse, var ikke tilknyttet det offentlige systemet og kunne ikke utstede dokumentasjon på barnets fødsel. Dette er et eksempel på en praksis styrt av kulturelt regulerte skikker, der en konsekvens kan være at barnet ikke blir registrert.

5.1.5 Svakheter i system for fødselsregistrering

Svakheter i systemet for fødselsregistrering er en annen viktig årsak til at barn ikke blir registrert ved fødsel og får fødselsattest. Årsaksfaktoren er plassert i det ytterste laget av utviklingsnisjen; den større kulturen og økologien, men også i den fysiske settingen familien lever i sitt dagligliv i.

Svakheter i systemet kan forstås i sammenheng med flere av de andre årsaksfaktorene til manglende registreringer som er identifisert i denne studien. Det kan være at det er svak informasjons- og kommunikasjonsteknologi, at det er lite utviklet økonomi i landet, at det er mangelfull distribusjon av registreringsfasiliteter, intra-organisatoriske konflikter i ressurstildeling, svake institusjonelle ordninger, svak infrastruktur eller svake institusjonelle mekanismer for registrering. «Svakheter i system for registreringer» blir en slags samlet hovedkategori for de andre årsaksfaktorene som alle kan forstås som ulike svakheter ved

systemet. Dette er en god illustrasjon på at årsaker til manglende registrering i stor grad henger sammen og må forstås i lys av hverandre, slik utviklingsnisjen legger til rette for.

I samtale med en direktør på et sykehus i Tanzania ble jeg fortalt at sykehuset i tre månedene ikke fikk levert ut fødselsattestskjemaer til de fødende på sykehuset, fordi skjemaene ikke ble utsendt av myndighetene i tide. Dette kan karakteriseres som en svikt i systemet og er til hinder for muligheten til å få sitt barn registrert. Årsaken til at skjemaene ikke ble levert ut i tide kan være at det også i andre ledd har oppstått svikt. Økonomiske barrierer kan ha forårsaket at skjemaene ikke ble printet ut i første omgang, eller personene med ansvar for å levere skjemaene til sykehuset kan ha vært forhindret i dette.

Eksempelet ovenfor og de ulike årsaksfaktorene som illustrerer svakheter i ulike ledd i systemet for fødselsregistrering kan tyde på at systemet i sin helhet er sårbart, og at selv en liten svikt vil kunne få ringvirkninger og føre til store konsekvenser for mulighet til å registrere barn.

5.1.6 Diskriminering basert på kjønn og etnisitet

Studien viser også at diskriminering på bakgrunn av kjønn og etnisitet var en årsak til manglende registrering og fødselsattest. Årsaksfaktoren er plassert i kulturelt regulerte skikker i utviklingsnisjen.

I en studie om fødselsregistrering i Sør-Afrika, kom det frem at fødselsregistrering var tilnærmet ikke-eksisterende i landet før år 1994, men nærmest komplett 20 år senere. Befolkningens høye utdanningsnivå for begge kjønn ble trukket frem i studien som en årsak til denne suksessen. Studien la vekt på viktigheten av at også kvinnene tok høyere utdanning, som årsak til økning i fødselsregistreringsnivå (Garenne et al., 2016, s. 8).

En studie fra Nigeria fra 2016 fant at jentebarn hadde lavere sjanse for å bli registrert enn guttebarn, og konkluderte med at kjønn fortsetter å ha en signifikant effekt på om barnets fødsel er registrert (Makinde et al., 2016, s. 331).

Disse studiene presenterer interessante funn, ettersom flere andre empiriske studier som bygger på et stort datamateriale har motsatte funn; at det ikke er sammenheng mellom barnets kjønn og registrering. En studie av UNICEF fra 2013 fant at fødselsregistreringsfrekvensen blant jenter og gutter er svært lik, og at likestilling i fødselsregistrering finnes i nesten alle land med tilgjengelige data (UNICEF, 2013, s. 22). I studien fra UNICEF, kommer det likevel frem at

ulikhet i kjønn kan ha en indirekte rolle i registrering ettersom mange land viser til fedres nasjonalitet for å bestemme barnets nasjonalitet, og at barn født utenfor ekteskap eller barn av fedre som er midlertidig fraværende, kan risikere å ikke bli registrert (UNICEF, 2013, s. 39). Funnene ovenfor kan tyde på at det eksisterer kulturelle forventninger i samfunnet som kan føre til systematisk diskriminering, men som er så grundig integrert i den større kulturen at de ikke krever individuell rasjonalisering og ikke nødvendigvis tenkes bevisst over (Super & Harkness, 1993, s. 219). De tradisjonelle skikkene i kulturen kan være normative for familier og samfunn og ikke oppfattes av dem de omfatter som diskriminering, selv om de i praksis fører til at barn av enkelte etnisiteter eller kjønn ikke har lik sannsynlighet for å bli fødselsregistret eller få fødselsattest.

Utviklingsnisjen legger til rette for å forstå disse funnene som resultat av godt innarbeidede mønstre å handle etter som er integrert i den større kulturen. Som sosionom vil nettopp det å rette oppmerksomheten mot slike mønstre og bidra til å avdekke dem være en svært viktig oppgave for å bekjempe urimelig forskjellsbehandling av mennesker (Fellesorganisasjonen, 2015, s. 6).

5.1.7 Implikasjoner av kunnskap om årsaker for intervensjon

Årsaksfaktorene som er presentert i studien gir flere muligheter for tiltak som kan bidra til at flere barn blir registrert ved fødsel. Årsaksfaktorene representerer ulike innfallsvinkler det kan tas utgangspunkt i for intervensjon. Samtidig illustrerer utviklingsnisjen, med dens gjensidig avhengige komponenter, kompleksiteten og at tiltakene vil være forskjellige i de ulike settingene. Ved å ta utgangspunkt i konteksten ser en at det ikke er ett tiltak som vil være best alle steder for å avbøte årsakene. Ulike tiltak kan vurderes som inngripen for samme årsaksfaktor, på bakgrunn av at flere av årsakene virker på forskjellige måter ut fra hvilket perspektiv vi ser dem og forstår dem ut fra.

Utviklingsnisjen kan være nyttig for å velge tilnærming for å få til en endring. Det er et samspill mellom hver av årsaksfaktorene både innad i utviklingsnisjens enkelte komponenter og mellom komponentene, slik at det ikke alltid vil være tilstrekkelig å sette inn tiltak ett sted for å avbøte på én årsaksfaktor. Utviklingsnisjen kan være en illustrasjon på at en bør tenke helhetlig og intervenere i flere felt parallelt for å lykkes i å få til en positiv endring i fødselsregistrering/fødselsattest, og at det finnes ulike muligheter og ressurser i ulike settinger.

5.2 Hvilke konsekvenser kan det ha å ikke bli registrert ved fødsel/ mangle fødselsattest?

Faktorene som fremkom av gjennomgangen som de viktigste konsekvensene av å ikke være fødselsregistrert/ha fødselsattest var:

- Brudd på rettigheter
- Begrenset mulighet for utvikling av samfunnet
- Begrenset tilgang til utdanning
- Svake nasjonale data, utfordring for offentlige administrasjonstjenester
- Begrenset tilgang til helsehjelp

Disse identifiserte konsekvensene fremgår som viktigst av forskningen, hvor den aller viktigste konsekvensen synes å være at manglende registreringer og manglende fødselsattester fører til brudd på rettigheter. Ettersom denne konsekvensen er nevnt spesielt i forskningen er den tatt med som egen konsekvens i oppgavens figurer. Imidlertid kan det være riktigere å si at flere av konsekvensene som er nevnt er brudd på rettigheter i henhold til definisjonene i FNs verdenserklæring om menneskerettigheter (Verdenserklæringen, 1948). Ettersom svært mange av de identifiserte konsekvensene innebærer brudd på rettigheter blir «brudd på rettigheter» en slags overordnet samlekategori som ikke kan sidestilles med de andre faktorene, men derimot rommer dem. «Brudd på rettigheter» vil dermed ikke diskuteres separat, men kommer frem i diskusjonen gjennom de andre konsekvensene av manglende registreringer/fødselsattest.

5.2.1 Begrenset mulighet for utvikling av samfunnet

Litteraturgjennomgangen viser at det er negativt for samfunnsutviklingen at befolkningen ikke er fødselsregistrert og mangler fødselsattest. Fødselsregistrering er en forutsetning for overholdelse av en rekke grunnleggende menneskerettigheter som gjerne anses som kriterier for å kunne karakteriseres som et sivilisert samfunn. Et eksempel på dette er utgangspunktet om at folkets vilje skal være grunnlaget for offentlig myndighet og muligheten for deltakelse ved valg (Verdenserklæringen, 1948, artikkel 21 pkt. 3). Et annet eksempel er retten til statsborgerskap (Verdenserklæringen, 1948, artikkel 15, pkt. 1) som forutsetter formell fødselsregistrering eller senere registrering i folkeregisteret.

Begrensninger i antall stemmeberettigede får konsekvenser for demokratiet. Nasjonale valg skal i et demokrati være grunnlaget for den offentlige myndighet (Bennett & Resnick, 1990, s. 773). Manglende registreringer representerer med andre ord grunnleggende begrensninger for demokratiet og er uheldig for utviklingen av samfunnet (Bennett & Resnick, 1990, s. 773). Særlig vil det kunne være uheldig dersom sårbare mennesker/mennesker med spesielle behov, verken får deltatt ved valg eller på annen måte blir representert, og ikke har noen form for

innflytelse. Funnet som ble presentert tidligere i oppgaven, som fant at de som er økonomisk ressursssvake oftere ikke registreres sammenlignet med de rikeste 20 prosentene, illustrerer dette (UNICEF, 2013, s. 23). Dersom det i stor grad er ressurssterke som deltar ved valg, kan det påvirke valgresultatet på en slik måte at deres behov i større grad blir ivaretatt sammenliknet med sårbare grupper. Dette kan medføre at ressursssvake grupper og deres behov og rettigheter ikke blir synliggjort og ivaretatt, og at deres situasjon heller ikke bedres. Dette kan resultere i større klasseskiller, med uheldige konsekvenser for samfunnsutviklingen.

Å bli anerkjent som rettssubjekt forutsetter også fødselsregistrering eller senere offentlig registrering. Dette er en grunnleggende menneskerettighet i henhold til Verdenserklæringen (Verdenserklæringen, 1948, art. 6). I det afrikanske charteret presiseres det at alle mennesker har rett til å få sin sak hørt (Det afrikanske charteret, 1981, art. 7, pkt. 1), noe som også forutsetter å være anerkjent som rettssubjekt. Det vil være problematisk for et samfunn dersom mennesker som gjennomfører eller blir utsatt for kriminalitet, ikke får prøvd sin sak for retten (Provine, 1980, s. 7). Dette kan blant annet føre til at kriminell virksomhet ikke blir avdekket og stanset, og at samfunnet har begrenset kontroll på flere områder.

Å være anerkjent som rettssubjekt er også en forutsetning for tilgang til goder og rettigheter i samfunnet. Det afrikanske charteret sier at alle har rett til lik adgang til offentlige tjenester (Det afrikanske charteret, 1981, art. 13, pkt. 2). Mennesker som ikke er anerkjent som rettssubjekt, vil systematisk utelukkes fra sentrale tjenester. At hele befolkningen har tilgang til de tjenester samfunnet kan tilby, kan ha stor betydning for samfunnsutviklingen. Det er blant annet svært viktig for et samfunns kontinuerlige utvikling, at befolkningen får utdanning, som blant annet gir befolkningen kompetanse som kan bygge opp landet.

Barn som ikke er registrert eller har fødselsattest vil gå glipp av tjenester som er viktige for deres utvikling og levestandard. I henhold til Barnekonvensjonen har barn rett til en levestandard som er tilstrekkelig for barnets fysiske, psykiske, åndelige, moralske og sosiale utvikling (Barnekonvensjonen, 1989, art. 27 pkt. 1). Barn som vokser opp under dårlige levekår og som mangler sentrale forutsetninger for utvikling, får gjerne dårligere forutsetninger som voksne. Det kan for eksempel medføre at de som voksne får problemer med å skaffe arbeid og forsørge seg selv og egen familie. Dette kan igjen resultere i at de ikke bidrar økonomisk til samfunnet for eksempel ved betaling av skatt eller at de blir avhengig av økonomisk bistand fra staten.

5.2.2 Begrenset tilgang til utdanning

Utdanning er en menneskerettighet i henhold til en rekke internasjonale og regionale konvensjoner, blant annet Verdenserklæringens artikkel 26, det afrikanske charterets artikkel 17 og Barnekonvensjonens artikkel 28 og 29. (Verdenserklæringen, 1948 art. 26), (Det afrikanske charteret, 1981, art. 17), (Barnekonvensjonen, 1989, art. 28 og 29). Funnene i denne studien viser at en konsekvens for mennesker som ikke er fødselsregistret eller har fødselsattest er begrenset tilgang til utdanning. Dette synes å gjelde spesielt på universitetsnivå (Juma et al., 2016, s. 2373), men også dersom du skal ta eksamen på videregående trinn. I noen land brukes reguleringer som spesifiserer at barn må registreres for å få tilgang til skolen, som motivasjon for å få foreldre til å registrere barna sine, uten at reguleringene håndheves strengt i praksis (Juma et al., 2016, s. 2373). Den ulike praksisen i ulike land og på ulike utdanningsnivå gjør at det kan være vanskelig å få et klart bilde av problemet.

At mennesker ikke får tilgang til utdanning er etter de ulike konvensjonene nevnt ovenfor et direkte brudd på menneskerettighetene. I tillegg til at det utgjør et rettighetsbrudd i seg selv, kan manglende utdanning få flere uheldige konsekvenser i det enkelte menneskets liv. Undervisning skal blant annet ta sikte på å utvikle menneskets personlighet (Verdenserklæringen, 1948, artikkel 26 pkt. 2), og i barnekonvensjonen kommer det frem at undervisning skal bidra til å utvikle barnets personlighet, talent og psykiske og fysiske evner så langt det er mulig (Barnekonvensjonen, 1989, art. 29, pkt. 1). Mennesker som går glipp av dette vil være avhengig av å få denne kunnskapen fra andre steder. Dette vil vanskelig la seg gjøre i en ikke-undervisningsbasert kontekst, eller generelt i et miljø der få har utdanning. Konsekvensene av å ikke få utdanning går utover selve rettighetsbruddet, barnet vil også gå glipp av annen viktig læring av betydning for barnets liv.

5.2.3 Svake nasjonale data, utfordring for offentlige administrasjonstjenester

Svake nasjonale data kan medføre utfordringer for offentlige administrasjonstjenester. Dette kan dreie seg om at offentlige myndigheter får problemer med å kunne gi tilgang til goder og rettigheter, håndheve plikter, gjennomføre tiltak i ulike forbindelser og ha oversikt over egen befolkning på nasjonalt og lokalt nivå.

Som nevnt under punkt 5.2.1 har alle har rett til lik adgang til offentlige tjenester (Det afrikanske charteret, 1981, art. 13, pkt. 2). Denne retten blir vanskelig for myndighetene å sikre dersom det er huller i offentlige nasjonale data. Dette vil kunne resultere i at mennesker som ikke er registrert går glipp av viktige rettigheter, tjenester og goder.

En annen konsekvens av svake nasjonale data som blir omtalt i mange studier er muligheten til gjøre økonomisk planlegging og jobbe med utvikling av samfunnet for øvrig. En studie fra 2011 fant at en av de viktigste problemene som har holdt landene i Afrika sør for Sahara i underutviklingsstadiet, er utilgjengeligheten av nøyaktige statistiske data for sosial og økonomisk planlegging (Adedini & Odimegwu, 2011, s. 456).

Nasjonale data er grunnlag blant annet for hvordan man utformer politikken og hvilke tiltak man iverksetter overfor befolkningen. Svake nasjonale data vil innebære sentrale mangler i informasjon om innbyggerne, manglende oversikt over innbyggerne og befolkningens sammensetning. I praksis kan manglende oversikt over innbyggerne føre til mindre kontroll, som kan være problematisk både dersom innbyggerne gjør noe ulovlig, men også for at staten skal få sikret at innbyggerne får det de har krav på av staten (Adedini & Odimegwu, 2011, s. 456). En studie fra 2013 fant at strengere juridiske straffer for kriminelle barn kan være en konsekvens av manglende fødselsregistrering, ettersom barna ikke kan dokumentere alder (UNICEF, 2013). Dette viser en direkte alvorlig konsekvens av at myndighetene har begrenset oversikt over innbyggerne.

5.2.4 Begrenset tilgang til helsehjelp

Funnene i denne studien viser at en viktig konsekvens av å ikke være registrert eller ha fødselsattest, er begrenset tilgang til helsehjelp. Imidlertid er mye av grunnlaget for denne slutningen basert på en påvist sammenheng mellom manglende registrering og tilgang til helsehjelp, og sier ikke nødvendigvis at dårlig tilgang til helsehjelp er en direkte konsekvens av å ikke være registrert.

I en studie om barns helse og fødselsregistrering gjort i Burundi (2017), kom det frem at klienter som ikke er fødselsregistrert, ikke får tilgang til gratis helsehjelp (Kaneko et al., 2017, s. 1). Dette er en av få studier jeg har sett som illustrerer en tilnærmet direkte sammenheng mellom manglende registrering av barn og dårligere tilgang til helsehjelp. Likevel forutsetter dårligere tilgang til helsehjelp i denne sammenhengen at den som ikke er registrert heller ikke har økonomi til å tilegne seg helsehjelp, ettersom studiens funn refererer til tilgangen til *gratis* helsehjelp, ikke helsehjelp forøvrig. Studien viser med andre ord heller ikke at dårlig tilgang til helsehjelp er en direkte konsekvens av å ikke være registrert.

Hvorvidt dårligere tilgang til helsehjelp er en *direkte* konsekvens av manglende registrering, for eksempel ved at det foreligger et krav ved sykehusene om dokumentasjon, er uklart. Det kan diskuteres om sammenhengen i stor grad tar utgangspunkt i andre faktorer som også kjennetegner barn som ikke er registrert, som for eksempel fattigdom eller det å bo i stor avstand til registreringsfasilitet. Ut fra en slik forståelse blir begrenset tilgang til helsehjelp en sekundær konsekvens av manglende fødselsregistrering.

En studie om registrering av barn og tilgang til helsehjelp i Ghana (2013) peker på manglende mulighet til å oppgi korrekt alder som en årsak til at barn ikke får nødvendig helsehjelp (Fagernäs & Odame, 2013, s. 459). Dette funnet ble støttet i en studie om uregistrerte barns ernæring, som fant at feil i aldersdata hos barn og unge kan forårsake betydelige feil i næringsstatus, noe som er særdeles viktig ved kartlegging av barnets helse, og som derfor kan være en årsak til at uregistrerte barn ikke får nødvendig helsehjelp (Comandini, Cabras & Marini, 2016). Disse studiene illustrerer sammenheng mellom registrering ved fødsel og tilgang til helsehjelp gjennom å peke på *konsekvenser* av å ikke være registrert, som samtidig er *årsaker* til dårligere tilgang til helsehjelp. For eksempel er det å ikke vite nøyaktig alder en konsekvens av å ikke være registrert, og samtidig en årsak til dårligere tilgang til nødvendig helsehjelp. Om dårlig tilgang til helsehjelp er en primær eller sekundær konsekvens av manglende registrering, vil være av betydning for eventuell intervensjon. Det vil nødvendig være hensiktsmessig å intervensjonere på områder der det er påvist sammenheng, dersom en ikke parallelt gjør endringer i andre bakenforliggende faktorer som forårsaker sammenhengen.

Studien indikerer at kjennskap til bakenforliggende årsaker er viktig for å skape grunnlag for intervensjon. Ser en funnet i lys av et menneskerettighetsperspektiv derimot, er det av liten betydning om sammenhengen skyldes det ene eller det andre. Her vil fokus heller være hvorvidt funnet illustrerer et menneskerettighetsbrudd eller ikke. I henhold til Barnekonvensjonen har barn rett til høyest oppnåelige helsestandard og behandlingstilbud for sykdom og rehabilitering (Barnekonvensjonen, 1989, art. 24 pkt.1). Ingen barn skal fratras sin rett til adgang til helsetjenester, og manglende tilgang til helsehjelp er et brudd på menneskerettighetene uavhengig av om det er forårsaket av manglende mulighet til å oppgi korrekt alder, krav om dokumentasjon ved behandlingsstedet eller andre forhold knyttet til fødselsregistrering.

5.2.5 Oppsummering

Funnene i studien og drøftelsene viser at manglende fødselsregistrering og fødselsattest får konsekvenser for andre menneskerettigheter. Å ikke være fødselsregistret, hvilket i

utgangspunktet i seg selv er et rettighetsbrudd, fører til andre systematiske rettighetsbrudd. Fødselsregistrering er nødvendig for at staten skal kunne realisere sine forpliktelser overfor barnet, både som barn og senere som voksen. Man kan tenke på det å være registrert ved fødsel og besittelse av fødselsattest som å gi en "rett" til å ha rettigheter, i den forstand at et barn som ikke er registrert ved fødsel ikke formelt eksisterer i staten (Chereni, 2016, s. 742).

Det at rettighetsbruddet medfører andre rettighetsbrudd, kan brukes i videre diskusjon for å forsvare intervensjon på dette feltet. Utdanning for eksempel, er ansett som svært viktig, og de aller fleste vil være enig i at å ikke ha tilgang til utdanning vil være et svært uheldig rettighetsbrudd. Hvis utdanningsargumentet kan brukes i debatten om å sette inn tiltak, kan dette være mer hensiktsmessig enn å bruke fødselsregistreringsargumentet, da det kan være ukjent for mange hvor viktig fødselsregistrering er. Beskyttelse mot overgrep er et annet argument det er stor sannsynlighet at folk vil anerkjenne. På denne måten kan også andre menneskerettigheter enn selve retten til registreres underbygge og forsvare behovet for intervensjon.

Forskere har effektivt bidratt til å etablere en internasjonal konsensus rundt barnas rettigheter som universelle, og det ideelle vil være om hver enkelt rettighet også fikk lik oppmerksomhet, slik at det å ikke registrere et barn var et rettighetsbrudd som fikk lik oppmerksomhet som andre rettighetsbrudd.

5.3 Er menneskerettighetene universelle?

FNs barnekonvensjon og verdenserklæringen er konvensjoner som er tilsluttet av nærmere alle verdens land (Dagsavisen [Da], 2015). Dette viser at det eksisterer en enighet på tvers av kultur og landegrensener om at mennesket har iboende rettigheter. Det er likevel naturlig å anta at det er variasjoner i tolkning, forståelse og praktisering knyttet til en slik konvensjon, både mellom landene, men også innad i det enkelte land, blant landets befolkning.

Det er heller ikke slik at alle land er like, med like mange innbyggere og like måter å styre på. Mange land i verden i dag ligger etter i utviklingen på menneskerettighetsfeltet og vil ikke kunne oppfylle kravet i Barnekonvensjonen om at alle barn skal registreres umiddelbart etter fødselen (Barnekonvensjonen, 1989, art. 7), selv om de er deler oppfatningen av at dette er viktig og riktig. Muligheten til å etterleve kravet kan begrenses ved at landet ikke har en teknologi som muliggjør registrering og utstedelse av fødselsattester slik de fleste land har i Vesten. Det kan også være økonomiske sider som begrenser mulighetene, for eksempel ved at det er kostbart å forsyne alle sykehus med fødselsregistreringsskjemaer. At det eksisterer en universell konsensus

om menneskerettighetene som grunnleggende og viktige, er ikke det samme som at de overholdes i praksis.

5.4 Menneskerettigheter i sosialt arbeid

Det vil være en rekke oppgaver i et samfunn som har betydning for ivaretagelsen av menneskerettighetene, uten at hver enkelt oppgave er definert i noen konvensjon (Stang & Sveaass, 2016, s. 12). Et eksempel er hvordan en profesjonsutøver innenfor helse- og sosialsektoren utfører oppgaver. En rekke oppgaver utført av profesjonsutøveren vil ha betydning for ivaretagelsen av menneskerettigheter i det enkelte land. Det er likevel ikke sikkert at menneskerettighetene er i fokus for den enkelte profesjonsutøver. Det kan fremstå som noe som er irrelevant, fjernt og høytstående, som ikke vedrører profesjonsutøveren og dens arbeidsoppgaver (Stang & Sveaass, 2016, s. 12). For legen på sykehuset i Tanzania vil kanskje jobben ansees som gjort dersom kvinnens fødsel er vellykket og barnet friskt, mens å sørge for fødselsattest vil kunne oppleves svært sekundært på prioriteringslisten. Hvordan menneskerettighetene implementeres i folks arbeidshverdag vil være høyst relevant for å etterleve og ivareta menneskerettighetene i praksis og ikke bare juridisk (Stang & Sveaass, 2016, s. 12).

Et annet område som er relevant er i hvilken grad den enkelte profesjonsutøver har de verktøy som er nødvendig for å kunne identifisere menneskerettslige aspekter i hverdagen, for å kunne gjøre bevisste valg på bakgrunn av denne innsikten (Stang & Sveaass, 2016, s. 12). Dette krever en bevissthet rundt menneskerettighetene, inkludert kunnskap om fødselsregistrering som rettighet, og ikke bare at den enkelte profesjonsutøver som kanskje måtte ha denne interessen skaffer seg denne innsikten, men at det blir et krav at alle får kjennskap til dette, f.eks. gjennom utdanning.

I 1946 ble «The United Nations' Educational, Scientific and Cultural Organisation» (UNESCO) etablert, en organisasjon under FN med formål om å øke universell respekt for blant annet menneskerettighetene gjennom utdannings-, vitenskapelige og kulturelle reformer (UNESCO, udatert). Først i 1974 kom den første formelle forespørsel om behovet for å undervise studenter om menneskerettigheter. Hensikten var å lære bort viktigheten av menneskerettigheter for å skape en universell kultur og respekt for dem, som kunne bidra til endringer i praksis (Tibbitts & Fernekes, 2011, s. 88). Menneskerettighetene berøres i flere yrkesgrupper. Ikke alle utdanningsinstitusjoner i alle land har opplæring om menneskerettighetene som en del av

utdanningsløpet, selv om man utdanner seg til en profesjon som vil være av betydning for menneskerettighetene (Stang & Sveaass, 2016, s. 12).

5.5 Refleksjon rundt oppgavens begrensninger

5.5.1 Inklusjons/eksklusjonskriterier

Studien bygger på eksisterende forskning der utvalget av forskningen baserer seg på bestemte kriterier for inklusjon og eksklusjon. Arbeidet med utvelgelsen av forskning har innebåret en rekke vurderinger av kriterier. Det har vært gjort overveielser av hvor strengt eller åpent kriteriene skal settes, med risiko på den ene siden for at sentral forskning blir utelatt, og på den andre siden at mindre relevant forskning skaper støy for resultatene.

Dilemmaet er løst ved at jeg har basert meg på veiledning og anbefalinger for hvor åpent eller strengt kriteriene bør settes. Jeg har valgt å ha et bredt nok søk til å få med meg tilstrekkelig forskning til å kunne legge frem gyldige resultater, og samtidig sile ut forskning med lav kvalitet og uten relevans.

5.5.2 Hvordan kvaliteten på studiene er vektet

Vurderingen av kvaliteten på de enkelte studiene har innebåret en rekke overveielser når det kommer til hva som skal stå til hvilken standard. Vektingen fra 0-100 forutsetter at studiene sees i sammenheng. Det er utfordrende å skulle vurdere flere studier ut fra én skala når studiene er så ulike i form, metode og presentasjon. For å sikre en så presis vekting som mulig, har jeg gjennom prosessen med vekting, gått tilbake til tidligere vekting flere ganger og gjort nye vurderinger underveis. En annen person med forskningskompetanse har gjort stikkprøver av nærmere 20 % av vektingen av forskningsrapportene som en kvalitetssikring.

5.5.3 Årsaksfaktorer og konsekvenser

Årsaksfaktorene og konsekvensene som ble identifisert i forskningsartiklene ble ikke sammenslått i overordnede kategorier i forkant av kodingen, men trukket direkte ut av artiklene. Dette kan ha ført til at årsaksfaktorer eller konsekvenser som dreier seg om det samme, men ikke er helt like, havner i forskjellige kategorier hos meg. Et resultat av dette kan være at de vil få lav total vekt når de blir kodet, noe som kan gi et skjevt bilde av virkeligheten.

Et eksempel er «avstand fra registreringsfasilitet» og «mangelfull distribusjon av registreringsfasiliteter». Begge årsaksfaktorene tar utgangspunkt i at barn ikke blir registrert

fordi de ikke har registreringsfasilitet i nærheten og peker derfor på samme årsak. De er på ulikt nivå, der den første tar utgangspunkt i barnet (som bor i avstand fra registreringsfasiliteten), mens den andre peker på utilstrekkelighet i systemet, (at det er mangelfull distribusjon). Denne nivåforskjellen er nok til at de ikke slås sammen når de blir kodet i denne studien. Dersom disse hadde blitt slått sammen til en kategori, så ville de skåret høyere i sammenligningen. Mangelen på kategorisering kan ha ført til et skjevt bilde av hva som er de viktigste årsakene og konsekvensene.

Jeg har likevel valgt å ikke slå kategoriene sammen da jeg har vurdert at en slik kategorisering vil innebære tolkning og vurdering i en så stor grad at det vil kunne endre verdien av dataene for videre arbeid. Innsamling av dataene fra litteraturen, og systematiseringen som er gjort er et omfattende arbeid som i første omgang har størst nytte ubehandlet.

Imidlertid vil en grundigere analyse av årsakssammenhengene kunne være et naturlig videre arbeid. Fra eksempelet over ser man at «mangelfull distribusjon av registreringsfasiliteter» kan være en årsak til «avstand til registreringsfasiliteter». Disse årsakene ligger følgelig i en kjede, men det kan også være andre grunner til at det er lang avstand til registreringsfasiliteter. Det vil være viktig å kartlegge slike sammenhenger. En metodikk som kan benyttes i et slikt arbeid er rotårsaksanalyse (Williams, 2001). I en slik metodikk vil man gjentakende ganger spørre «hvorfor».

Et tenkt eksempel:

Et barn er ikke registrert.

Hvorfor? – fordi avstanden til registreringsstasjon var for stor.

Hvorfor? – fordi myndighetene ikke hadde satt opp en registreringsstasjon i nærheten.

Hvorfor? – fordi det bare var tilgjengelig midler for 200 registreringsstasjoner i landet.

Hvorfor?

GREN1 - fordi regjeringen ikke hadde satt av nok penger.

Hvorfor? – fordi en stor del av midlene forsvant til korruperte tjenestemenn

Hvorfor?

ELLER

GREN2 fordi myndighetene ikke hadde gjort et tilstrekkelig arbeid for å bestemme antall registreringsstasjoner

Hvorfor?

Denne metoden vil avdekke en trestruktur hvor man muligens vil kunne se årsakene i sammenheng og katalogisere funnene i forhold til det. Metodikken vil antakelig også kunne avdekke andre årsaker enn de som min gjennomgang av forskningen har avdekket og eventuelt mangler i forskningen som vil kunne åpne for ytterligere forskning på temaet.

5.5.4 Faktorenes vektig i studien (0-3)

Vekten som er gitt årsaksfaktorer og konsekvenser i de inkluderte studiene, bygger også på en skjønnsvurdering. Det er naturlig å anta at andre kunne tolket forskningsrapportene på en annen måte enn hva jeg har gjort, og dermed fått resultater som ikke var i 100 % samsvar med mine egne. Også her har jeg involvert andre i prosessen med å sette vekt på faktorene, og vi har diskutert oss frem til en endelig tolkning, for å øke mulighetene for en så objektiv tolkning og framstilling som mulig.

5.5.5 Refleksjon rundt grunnlag for funnene (empirisk/ikke-empirisk)

Årsaksfaktorene og konsekvensene som kommer frem i forskningsartiklene som er studert, er forankret ulikt. Det er et skille mellom faktorer som er empirisk forankret og faktorer som hevdes som påstand, uten at det foreligger datamateriale som understøtter kausaliteten.

I forskningsmessig sammenheng regnes gjerne påstander uten empirisk belegg for å være svake og lite verdifulle. Slike påstander omtales som «ikke-epistemiske», en betegnelse på verdier som fremkommer i forskning uten tilknytning til kunnskap, men som har rot i holdning, politikk og moral (Risjord, 2014, s. 18). Hvorvidt ikke-epistemiske verdier undergraver objektiviteten til samfunnsvitenskapelig forskning, er omdiskutert (Risjord, 2014, s. 19).

I forskningsartiklene som er inkludert i denne studien, er det særlig faktorer som dreier seg om *konsekvenser* av registrering som ikke er empirisk begrunnet, men også årsaksfaktorer som ikke er forankret i studienes datamateriale, er nevnt i artiklene. Særlig i artiklenes innledning og bakgrunn blir disse faktorene presentert.

Det kan anses uproblematisk å komme med en påstand om en årsak eller en konsekvens uten empirisk belegg, dersom påstanden regnes som opplagt. Påstanden kan regnes som opplagt fordi den er godt dokumentert i tidligere studier, og/eller anerkjent som en gyldig samfunnsoppfatning (Risjord, 2014, s. 37).

I noen land er det offisielle krav om å fremlegge fødselsattest for å kunne ta videre utdanning. Folk uten fødselsattest vil ikke kunne legge frem dette, og vil derfor etter reglen ikke ha tilgang til utdanning. På denne måten kan det hevdes at manglende tilgang til utdanning er en konsekvens av å ikke være registrert/ha fødselsattest. Problemet med dette er at vi ikke vet om det *faktisk* er slik. Det tas ikke høyde for andre faktorer.

Et annet eksempel på opplagte sammenhenger er det vi kan se med egne øyne. Vi kan for eksempel se at det å ikke ha tilgang til mat, kan føre til død. Det er opplagt, fordi vi trenger mat for å leve. En slik påstand står sterkt i kraft av at vi alle kan se sammenhengen med våre egne øyne (Risjord, 2014, s. 37). Vi må likevel ikke glemme at selv «opplagt» kunnskap i fortiden har vist seg å ikke være opplagt i senere tid. I dag vet vi at jorda er rund. For noen år tilbake var det opplagt at den ikke var det.

I forkant av kodingen av studiene ble det gjort en vurdering av hvorvidt det skulle skilles mellom faktorer som er empirisk forankret og ikke. Det ble konkludert med at hver enkelt forskningsartikkel skulle vurderes som helhet, og at faktorene skulle vektles med dette som utgangspunkt. Det ble samtidig konkludert med at en streng vurdering av artiklens kvalitet skulle være et kriterium, at all forskningen skulle kodes etter kvalitet og at dette skulle brukes som filter for resultatene, og på den måte sørge for at dette ble fanget opp.

6.0 AVSLUTNING

Studien har gitt en systematisk oversikt over hva som fremkom av forskning per 01.01.18 som årsaker til og konsekvenser av manglende registrering av barn og manglende fødselsattest. Studien har diskutert funnene i lys av menneskerettigheter og økologisk utvikling, og belyst forholdet mellom fødselsregistrering/fødselsattest og rettigheter.

6.1 Hovedfunn

Studien viser at det finnes noe, men begrenset forskning på fødselsregistrering og fødselsattest i Afrika sør for Sahara. Til tross for at det finnes et stort omfang rapporter og litteratur om temaet, er det relativt lite av dette hvor det er klart hva som er grunnlaget for analyser, diskusjon og konklusjoner. Likevel ble det identifisert 21 studier av høy kvalitet, som møtte oppgavens inklusjonskrav. Basert på disse er studiens hovedfunn at (1) liten kjennskap til systemet og lav bevissthet blant foreldre om viktigheten av registrering; (2) fattigdom; og (3) lav utdanning hos foreldrene; (4) svakheter i systemet for registrering er de viktigste årsakene til at barn ikke blir registrert og får fødselsattest.

Studien viser også at (1) brudd på rettigheter; (2) begrenset mulighet for utvikling av samfunnet; (3) begrenset tilgang til utdanning; (4) Svake nasjonale data, utfordring for offentlige administrasjonstjenester; og (5) begrenset tilgang til helsehjelp anses for å være de viktigste konsekvensene av manglende fødselsregistrering og fødselsattest.

6.2 Studiens implikasjoner og veien videre

Oppgavens litteraturgjennomgang har gitt kunnskap som viser muligheter for intervensjon og mulige innfallsporier som kan brukes i arbeidet for å øke fødselsregistreringer og fødselsattester i Afrika sør for Sahara. Gjennomgangen gir et godt grunnlag for videre forskning. Et forslag er å analysere sammenhengen mellom de ulike årsaksfaktorene, for eksempel ved bruk av rotårsakanalyse (som beskrevet i punkt 5.5.3), for å avklare en mulig annen kategorisering og for å avdekke eventuelt behov for videre forskning. Man bør også analysere kategoriseringen av konsekvensene, samt å forske på mulige løsningsforslag.

Det finnes noen empiriske studier som evaluerer effekten av ulike tiltak for å få bredere fødselsregistrering. Slike effektstudier ville det være interessant å se i sammenheng med årsakene og konsekvensene som er vurdert i denne studien. Intervensjonsstudier kunne styrkes ved å baseres på den lokale konteksten, inkludert 1) ressurser og muligheter i skikker, fysiske

settinger og oppfatninger hos lokalbefolkningen, og 2) årsakene til manglende fødselsregistrering.

Funnene i studien viser også at det er behov for forskning der det skilles klart mellom empiriske funn og forskerens uttalelser. Det er særlig behov for empirisk forskning om konsekvensene av ikke å bli fødselsregistret eller å ha fødselsattest.

7.0 LITTERATURLISTE

- Adedini, S. A. & Odimegwu, C. O. (2011). Assessing knowledge, attitude and practice of vital registration system in South-West Nigeria. *IFE Psychologia*, 19(1), 456-471.
- African Charter. (1981). African Charter on Human and Peoples Rights. Hentet fra <http://www.humanrights.se/wp-content/uploads/2012/01/African-Charter-on-Human-and-Peoples-Rights.pdf>
- African Union (1963). AU in a Nutshell. Hentet fra <https://au.int/en/au-nutshell>
- Amo-Adjei, J. & Annim, S. K. (2015). Socioeconomic determinants of birth registration in Ghana. *BMC International Health & Human Rights*, 15(1), 1-9. doi: 10.1186/s12914-015-0053-z
- Barnekonvensjonen. (1989). FNs konvensjon om barns rettigheter. Hentet fra <https://www.fn.no/Om-FN/Avtaler/Menneskerettigheter/Barnekonvensjonen>
- Bennett, S. E. & Resnick, D. (1990). The implications of nonvoting for democracy in the United States. *American Journal of Political Science*, 771-802.
- Bhatia, A., Ferreira, L., Barros, A. & Victora, C. (2017). Who and where are the uncounted children? Inequalities in birth certificate coverage among children under five years in 94 countries using nationally representative household surveys. *International Journal for Equity in Health*, 16(1), 1-11. doi: 10.1186/s12939-017-0635-6
- Brinkmann, S., Tanggaard, L. & Hansen, W. (2012). *Kvalitative metoder : empiri og teoriutvikling* (Kvalitative metoder en grundbog). Oslo: Gyldendal akademisk.
- Bronfenbrenner, U. (1977). Toward an experimental ecology of human development. *American psychologist*, 32(7), 513.
- Bynner, J. & Parsons, S. (2002). Social exclusion and the transition from school to work: The case of young people not in education, employment, or training (NEET). *Journal of vocational behavior*, 60(2), 289-309.
- Cappa, C., Gregson, K., Wardlaw, T. & Bissell, S. (2014). Birth registration: a child's passport to protection. *The Lancet Global Health*, 2(2), e67-e68.
- Chereni, A. (2016). Underlying Dynamics of Child Birth Registration in Zimbabwe. *International Journal of Children's Rights*, 24(4), 741-763. doi: 10.1163/15718182-02404004
- Comandini, O., Cabras, S. & Marini, E. (2016). Nutritional evaluation of undocumented children: a neglected health issue affecting the most fragile people. *European Journal of Public Health*.

- Dagsavisen. (28. april 2015) Menneskerettigheter i en moderne verden. Hentet fra <https://www.dagsavisen.no/nyemeninger/menneskerettigheter-i-en-moderne-verden-1.459019>
- Fagnäs, S. & Odame, J. (2013). Birth registration and access to health care: An assessment of Ghana's campaign success. *Bulletin of the World Health Organization*, 91(6), 459-464. doi: 10.2471/BLT.12.111351
- Fellesorganisasjonen, F. (2013). *Sosionomer og sosialt arbeid* (FO). Hentet fra <https://www.fo.no/getfile.php/138990/01%20Om%20FO/Hefter%20og%20publikasjoner/sos.pdf>
- Fellesorganisasjonen, F. (2015). *Yrkesetisk grunnlagsdokument for barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere*. Hentet fra https://www.fo.no/getfile.php/1320310/01%20Om%20FO/Hefter%20og%20publikasjoner/Yrkesetisk%20grunnlagsdokument_2015.pdf
- Fink, A. (2014). *Conducting research literature reviews : from the internet to paper* (4th ed. utg.). Thousand Oaks, Calif: Sage.
- FN-sambandet. (04. januar 2018) Barnekonvensjonen. Hentet fra <http://www.fn.no/Om-FN/Avtaler/Menneskerettigheter/Barnekonvensjonen>
- Garenne, M., Collinson, M. A., Kabudula, C. W., Gomez-Olive, F. X., Kahn, K. & Tollman, S. (2016). Completeness of birth and death registration in a rural area of South Africa: the Agincourt health and demographic surveillance, 1992-2014. *Global Health Action*, 9, 1-10. doi: 10.3402/gha.v9.32795
- Grover, S. (2014). Introduction to the special issue on children's and women's human rights. *The International Journal of Human Rights*, 18(6), 579-581. doi: 10.1080/13642987.2014.944804
- Grønmo, S. (2016). *Samfunnsvitenskapelige metoder* (2. utg. utg.). Bergen: Fagbokforl.
- Guttu, T. (2005). *Aschehoug og Gyldendals store norske ordbok : riksmål og moderat bokmål* (2. utg. utg.). Oslo: Kunnskapsforl.
- Human Rights Library. (udatert). A Short History of Human Rights. Hentet fra <http://hrlibrary.umn.edu/edumat/hreduseries/hereandnow/Part-1/short-history.htm>
- Human Rights News, Views & Info. (2017). Magna Carta: The Origin of Modern Human Rights. Hentet fra <https://rightsinfo.org/magna-carta-rights-today/>
- Inner City Fund. (Udatert) What we do. Hentet fra <https://www.icf.com/work>
- Ishay, M. (2008). *The history of human rights: From ancient times to the globalization era*: Univ of California Press.

- Johannessen, A., Christoffersen, L. & Tufte, P. A. (2016). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode* (5. utg. utg.). Oslo: Abstrakt.
- Juma, C., Beguy, D. & Mberu, B. (2016). Levels of and Factors Associated with Birth Registration in the slums of Nairobi. *African Population Studies*, 30, 2368-2375.
- Kaneko, K., Niyonkuru, J., Juma, N., Mbonabuca, T., Osaki, K. & Aoyama, A. (2017). Effectiveness of the Maternal and Child Health handbook in Burundi for increasing notification of birth at health facilities and postnatal care uptake. *Global Health Action*, 10(1), N.PAG-N.PAG. doi: 10.1080/16549716.2017.1297604
- Kelsen, H. (1950). *The law of the United Nations: a critical analysis of its fundamental problems* (Bind 11): The Lawbook Exchange, Ltd.
- Kokkinn, J. (2005). *Profesjonelt sosialt arbeid* (2. utg. utg.). Oslo: Universitetsforl.
- Lauterpacht, H. (2013). *An international bill of the rights of man*: OUP Oxford.
- Lonner, W. J. & Malpass, R. (1994). *Psychology and culture*: Allyn and Bacon Boston.
- Lundy, L., Kilkelly, U. & Byrne, B. (2013). Incorporation of the United Nations Convention on the Rights of the Child in Law: A Comparative Review. *International Journal of Children's Rights*, 21(3), 442-463. doi: 10.1163/15718182-55680028
- Maduekwe, N., Banjo, O. & Sangodapo, M. (2017). The Nigerian Civil Registration and Vital Statistics System: Contexts, Institutions, Operation. *Social Indicators Research*, 134(2), 651-674. doi: 10.1007/s11205-016-1448-5
- Makinde, O. A., Olapeju, B., Ogbuaji, O. & Babalola, S. (2016). Trends in the completeness of birth registration in Nigeria: 2002-2010. *Demographic Research*, 35, 315-338. doi: 10.4054/DemRes.2016.35.12
- Pelowski, M., Wamai, R. G., Wangombe, J., Nyakundi, H., Oduwo, G. O., Ngugi, B. K. & Ogembo, J. G. (2015). Why Don't You Register Your Child? A Study of Attitudes and Factors Affecting Birth Registration in Kenya, and Policy Suggestions. *Journal of Development Studies*, 51(7), 881-904. doi: 10.1080/00220388.2015.1010156
- Provine, D. M. (1980). *Case Selection in the United States Supreme Court*: University of Chicago Press.
- Regjeringen. (31. mai 2009) Det afrikanske menneskerettighetssystemet. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/tema/utenrikssaker/menneskerettigheter/innsikt/det-afrikanske-menneskerettighetssysteme/id447085/>.
- Regjeringen. (17. februar 2017) Spørsmål og svar om FN generelt. Hentet fra https://www.regjeringen.no/no/tema/utenrikssaker/fn/fn_svar/id613826/#iv
- Risjord, M. W. (2014). *Philosophy of social science : a contemporary introduction* (Routledge Contemporary Introductions to Philosophy).

- Risse-Kappen, T., Ropp, S. C. & Sikkink, K. (1999). *The power of human rights: International norms and domestic change* (Bind 66): Cambridge University Press.
- Segall, M. H. (1990). *Human behavior in global perspective : an introduction to cross-cultural psychology* (Pergamon general psychology series, Bind 160). New York: Pergamon Press.
- Shulman, L., Begg, I. S., Weihe, H.-J. W. & Thorbjørnsen, K. M. (2003). *Kunsten å hjelpe : [B. 1] : Individer og familier* (Bind [B. 1]). Oslo: Gyldendal akademisk.
- Singogo, E., Kanike, E., van Lettow, M., Cataldo, F., Zachariah, R., Bissell, K. & Harries, A. D. (2013). Village registers for vital registration in rural Malawi. *Trop Med Int Health*, 18(8), 1021-1024. doi: 10.1111/tmi.12132
- Smith, R. (2014). *Textbook on International Human Rights*: OUP Oxford.
- Stang, E. G. & Sveaass, N. (2016). *Hva skal vi med menneskerettigheter? : betydningen av menneskerettigheter i helse- og sosialfaglig arbeid*. Oslo: Gyldendal akademisk.
- Store Norske Leksikon. (10. april 2018) Afrika. Hentet fra <https://snl.no/Afrika>
- Stotz, K. (2010). Human nature and cognitive–developmental niche construction. *Phenomenology and the Cognitive Sciences*, 9(4), 483-501.
- Super, C. M. & Harkness, S. (1986). The developmental niche: A conceptualization at the interface of child and culture. *International journal of behavioral development*, 9(4), 545-569.
- Super, C. M. & Harkness, S. (1993). The Developmental Niche: A theoretical framework for analyzing the household production of health. 38, 217-226.
- Super, C. M. & Harkness, S. (2002). Culture structures the environment for development. *Human development*, 45(4), 270-274.
- Tibbitts, F. & Fernekes, W. R. (2011). Human rights education. *Teaching and studying social issues: Major programs and approaches*, 87-118.
- Uku, G. (1994). Organization of African Unity. *Pakistan Horizon*, 47(1), 29-33.
- UNESCO. (Udatert) UNESCO in brief. Hentet fra <https://en.unesco.org/about-us/introducing-unesco>
- United Nations Development Program. (Udatert). About Sub-Saharan Africa. Hentet fra <http://www.africa.undp.org/content/rba/en/home/regioninfo.html>
- UNICEF. (2005). *The "rights" Start to Life: A Statistical Analysis of Birth Registration*: UNICEF.
- UNICEF. (2013). Every Child's Birth Right: Inequities and trends in birth registration. *New York: UNICEF*.

- UNICEF. (2017). A Snapshot of Civil Registration in Sub-Saharan Africa. *UNICEF, The Progress of Nations*.
- Union, A. (2003). Protocol to the African Charter on Human and People's Rights on the Rights of Women in Africa.
- Van Bueren, G. (1995). The International Law on the Rights of the Child. Dordrecht: Martinus Nijhoff Publishers.
- Verdenserklæringen. (1948). FNs verdenserklæring om menneskerettigheter. Hentet fra <https://www.fn.no/Om-FN/Avtaler/Menneskerettigheter/FNs-verdenserklæring-om-menneskerettigheter>
- Williams, P. M. (2001). Techniques for root cause analysis. *Proceedings (Baylor University. Medical Center)*, 14(2), 154-157.